HEM MÜZE HEM KÜTÜPHANE

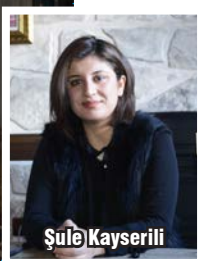
Şule Kayserili

■ Erzurum'un Mahallebaşı semtindeki Habib Baba kütüphanesi müze konseptiyle diğerlerinden ayrılıyor. Kütüphane Müdiresi Şule Kayserili kütüphanenin insanları şairleştirdiğini belirterek, "Kütüphaneye gelip de şiir yazmadan gidenini görmedim." dedi. Ziyaretçilerine ikramda bulunduklarını da ifade eden Kayserili, kütüphaneye özellikle öğrencilerin yoğun ilgi gösterdiğini söyledi. **Yağmur Yıldırım ♦ Sayfa 11**

Mehmet Sekmen

Palandöken'e yeni oteller yapılacak

HEDEFİMİZ BEŞ BİN KONUT İNŞA ETMEK

■ Erzurum Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Sekmen, 'korunan tarih, dönüşen şehir' sloganıyla beş bin konut yapmayı hedeflediklerini, bunun iki binini tamamladıklarını belirtti. Palandöken'deki otellerin artan turist sayısı sebebiyle yetersiz kaldığını ifade eden Sekmen, yeni oteller için girişimde bulunduklarını söyledi. Palandöken ve Konaklı kayak merkezlerinde yaptıkları çalışmalarla turist sayısını 112 bin 923'e çıkardıklarını belirten Palandöken'e yeni oteller yapılması için girişimde bulunduklarını ifade etti. **Şifanur Tavus ♦ Sayfa 5**

Atatürk İletişim

Yıl: 15 Sayı: 95
Ocak-Şubat 2018

Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğrenci Uygulama Gazetesi

'Erzurum modeli' ne durumda?

■ Erzurum'da 16 gazetenin birleşerek dört gazeteye dönüşmesini 'suni birleşme' olarak niteleyen Erzurum Gazeteciler Cemiyeti Eski Başkanı Şener, bu tür işlerin devlet zoruyla yapılmasına karşı olduğunu söyledi. Basın İlan Kurumu Şube Müdürü Mehmet Taşçı ise, "Birleşmeden sonra gazetelerin kalitesinde artış yaşandı. Gazetelerin değeri arttı. Önceki gazetelerin değeri ile şimdiki arasında çok büyük bir fark oluştu." dedi. **Mustafa Karakoyun ♦ 3**

Geleneksel tıp üniversitede

■ Son yıllarda popülerliğini arttıran ve akupunkturdan müzik terapisine kadar çok geniş bir yelpazeye sahip olan alternatif tedavilere, modern tıbbın tamamlayıcısı olarak müracaat ediliyor. Doç. Dr. Yasemin Çayır, Amerika'da modern tıbbın geleneksel tıpla birlikte çalıştığını, Türkiye'de de iki üniversitede bölüm açıldığını ifade etti. **Sümeyye Yalçın ♦ 7**

Plastik cerrahi matematik gibi

■ Plastik Cerrahi denince akla ilk gelenin estetik ameliyatlar olduğunu belirten Dr. Oğuz Boyraz, "Estetik ameliyatlar buz dağının görünen kısmı. El cerrahisi, serbest doku nakilleri, yarık dudak-damak, yanıklar, deri tümörleri, yara bakımı, yüz kemiklerinin kırıkları, uzuv travmaları, uzuv kopmaları, sinir hasarları bizim ilgi alanımızda bulunuyor." dedi. **S. Büşra Kalkan ♦ 14**

Fazla kilo takıntısına dikkat

■ Zayıflama, kilo verme çabası günümüz insanını tedavisi zor hastalıklara sürükleyebiliyor. Anoreksiya nervoza denen hastalığın kişiyi aşırı zayıflamaya zorladığını belirten Dr. Mahmut Gürbüz, "Bu aşamada hastalığın tedavisi zor oluyor." dedi. **Ahmet Göneş ♦ 6**

E-Spor yükselişte

Safa Görmüş ♦ 6

Atatürk İletişim Haber Hattı
0 442 231 51 61
htemizturk@atauni.edu.tr

Arap sokağında Türk bayrağı

Kudüs, El Halil ve Beytüllahim'e giden Atatürk İletişim muhabiri, Filistinlilerin Türkiye ve Erdoğan hayranlığına şahit oldu. Her adımda İsrail askerlerinin korku saldığı Filistin sokaklarında aynı zamanda Türk bayrakları ve Erdoğan posterlerine de sıklıkla rastlanıyor. Yaşlı bir Filistinli, "Abdülhamit'in torunlarısınız; siz gelin yeter." derken El Halil'de bir kadın öğretmen, "Türkiye halkı iyi insanlar, kardeşlerimiz. En büyük Erdoğan, inşallah halifetü'l-müslimin" diye seslendi. **Ali Öztürk Yılmaz ♦ 8-9**

2017 Faaliyet Raporu tamam

Atatürk Üniversitesi 2017 yılı faaliyet raporunu yayınladı. Rektör Prof. Dr. Ömer Çomaklı yönetiminin, Ar-Ge çalışmaları, uluslararası işbirlikleri, bilimsel ve kültürel etkinlikler, mekânsal düzenlemeler, tadilatlar, sağlık hizmetleri ile bütçe hedef ve gerçekleşmelerini kapsayan faaliyet raporunda; master planı, stratejik eylem ve performans programları ile alt yapı sistemlerine yönelik çalışmalar yer aldı. > 15

Her şey 'Yeni Nesil Üniversite' için

Erkan'ın başarı öyküsü

■ İşitme engelli sporcu Erkan Esenboğa, engelleri ve zorlukları birer birer aşarak judoda Dünya ve Olimpiyat Şampiyonu olmayı başardı. Çocukluğu maddi sıkıntılar içinde geçen Esenboğa, spora başladığında da birçok zorluk yaşadı. Son olarak Samsun'daki İşitme Engelliler Olimpiyatında altın madalya kazanan Esenboğa, şimdi kazandığı başarıların mutluluğunu yaşıyor. **Refik Öztürk ♦ 4**

Ailesi ve okulu engel olamadı!

■ Harun T'nin karşılaştığı zorluklar insana 'pes' dedirtecek noktaya ulaştı. Babası horladı, öğretmeni 'geri zekalı' muamelesi yaptı. Sokağa itildi. Her türlü suça bulaştı. Bütün zorluklara rağmen öğretmen olmayı başaran Harun T, başından geçenleri gözyaşlarıyla anlattı. **Enes Cömert ♦ 2**

Dizilerdeki şiddet fazla

■ Medyanın sağlık iletişimi açısından olumlu ve olumsuz etkileri bulunduğunu belirten Uzm. Dr. Fatma Tortum, "Özellikle yanlış algılar oluşturması bizi rahatsız ediyor. Televizyonlarda özellikle sağlıkçılara uygulanan şiddetin haberlerde ya da dizilerde sürekli işlenmesi, şiddeti meşrulaştırıcı bir etki oluşturuyor." uyarısında bulundu. **Ceylan Yıldız ♦ 13**

Asıl engeli ailesi ve okulu oldu

■ Engellilerin eğitim ve sosyal hayatta karşılaştıkları zorluklar çok fazla. Harun T'nin karşılaştığı zorluklar ise insana 'pes' dedirtecek noktaya ulaştı. Babası horladı, öğretmeni 'geri zekalı' muamelesi yaptı. Sokağa itildi. Her türlü suça bulaştı. Her zorluğa rağmen öğretmen olmayı başaran Harun T, başından geçenleri gözyaşlarıyla anlattı.

Enes Cömert

Türkiye'de yaşayan engelli nüfusun çok küçük bir kısmı eğitim alabiliyor. 5 milyon engelli Türk vatandaşından sadece 4 bin 775'i okula gidebiliyor; sadece 122 kişinin üniversitede okuyabiliyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre Türkiye'de yaşayan engelli öğrencilerden bin 724'ü ilkokula gidiyor. İlkokulu bitirip orta öğretime gidebilen engelli öğrenci sayısı ise 600 kişiyi geçmiyor. Bu sayı lise ve dengi okullar için 312'ye kadar geriliyor. 122 kişi ise yüksek öğrenim kurumlarında olduğunu belirtiyor.

Engelli öğrencilerin eğitimleri kendi engellerinin yanı sıra çevrelerinin olumsuz davranışlarıyla da iyice zorlaşıyor. Engelli insanlara inançlar, eğitim, istihdam, sağlık ve sosyal katılım konularındaki olumsuzluklar zorluk yaşatıyor. Öğretmenlerin, okul yöneticilerinin, diğer çocukların, hatta aile üyelerinin tavırları engelli öğrencilerin önüne fazladan engeller çıkarıyor.

Yüzde 70 engelli Harun T. örneği öğretmenlerin, diğer çocukların ve aile üyelerinin tavırlarının engelli öğrenciler üzerindeki etkisini gösteren tipik bir olumsuz örnek.

Öğretmeni şiddet uyguladı

Harun T. sekiz çocuklu, köylü bir ailenin en küçük ferdi olarak dünyaya geldi. Genetik bir göz hastalığıyla hayata bir adım geride başladı. Harun T'nin hastalığı ailesi tarından fark edildiğinde birçok şey için geç kalınmıştı. Köyden kente göç ettikten sonra ilkokula başlama fırsatı bulan Harun T'ye öğretmenleri de gereken ilgiyi göstermedi; tam tersine onu arka sıralara gönderdiler, gözden ırak tuttular: "İlkokul hocam beni en arka sıraya oturtup tahtada yazan matematik sorusunu çözmemi isterdi. Ben işlemi nasıl yaptığını duyar ama göremezdim. Çözemeyince de şiddet uygulardı. Ben tahtayı göremediğim için çözemezdim. Onlar beni geri zekalı sanıyordu. Tembel olduğumu düşünüp şiddet uygulayan yalnızca öğretmenlerim değildi. Ailem de tembel olduğumu düşünüp bana şiddet uygulardı. Bu yüzden ne okula ne de eve gitmek istemiyordum."

Olumsuz davranışların yarattığı zorluklarla ortaokulu bitirip liseye başlayan Harun T. baskılar peşini bırakmıyor. Öğretmenlerinin ve okul yöneticilerinin olumsuz davranışlarına daha fazla dayanamayınca liseden ayrılıyor. Liseden ayrılması ile başarısızlığının nedeni olan görme kaybının ailesi tarafından anlaşılması aynı yıllara denk geliyor. Muayene sonucunda ameliyat için geç kalındığı, artık ameliyat olunsa dahi olağan durumunda pek bir değişikliğin olmayacağı teşhisi konuluyor. Eksi 18 derece gözlüklerle toplum tarafından alaycı bir dışlanmaya maruz kalan Harun T. çareyi serseri bir kişiliğe bürünmekte arıyor. "Kör ya da geri zekâlı olarak anılmaktansa, serseri olarak anılmak beni mutlu ediyordu." sözleri Harun T'nin çaresizliğini anlatıyor.

Tutuklandı

Onu anlamayan öğretmen ve okul yöneticilerinin baskılarından sonra aile baskısı da git gide şiddetleniyor. Babasının "Hiçbir işe yaramıyorsun. Keşke hiç olmasaydın!" sözleri üzerine, çekirdek satıp boyacılık yapıyor. Ancak ailesinin olumsuz davranışlarına daha fazla dayanamayıp tıpkı okuldan ayrıldığı gibi evden de ayrılıyor. Evden ayrıldıktan sonra hafife alınmayacak derecede büyük suçlara karışan Harun T, 17 yaşında bir gasp olayı sonucu tutuklanınca ailesi tarafından reddediliyor.

Harun T'nin içine düştüğü durumu giderek kötüleşti; artık daha yalnızdı; para cezasıyla cezaevine girmekten kurtulabilmişti: "Beş parasız kalmıştım. Bu alışkın olduğum bir durumdu. Buna bağlı olarak gasp da alışkın olduğum bir durum halini almıştı. İlkokuldayken kantinde sucuk ekmek satılırdı. Sucuğun kokusunu koridorlardan alabilirdiniz. Benim o sucuk ekmeği alacak param hiç olmadı. Babamın parası vardı ama harçlık vermezdi. Çünkü ben okulda abim gibi başarılı değildim. Ben de o sucuk ekmeği alabilmek için gasp ederdim. Okula kara lastikle gittiğim için öğretmenim bana kızarak ailemi eleştiriyor, arkadaşlarım benimle dalga geçiyordu. Kara lastikle gidiyordum, çünkü benim karnem abimin karnesi gibi takdir ya da teşekkürle süslenmemişti. Benim karnem ailemin görmemesi gereken bir utanç tablosuydu. Hiç unutmam bir gün ağlayarak eve geldim. Ablam beni cuma pazarına götürüp nakıştan kazandığı parayla bana sandalet aldı. Ama bir hafta ya giydim ya giymedim. Birileri evimizin önünden çaldı. Ondan sonra tekrar kara lastikleri giydim. Ama fazla uzun sürmedi. Ben de gidip bir evin önünden kendime ayakkabı çaldım."

Kimse yardım etmedi

Yaşadıklarını anlatırken gözleri dolan Harun T, uyuşturucuyla tanışmasını şöyle anlattı: "Ben büyüdükçe suçun büyüklüğü de arttı. Kendi tercihim olmayan bir hayata sürüklenip öylece yalnız bırakılmıştım. Yanımda ailem yoktu. Hiç kimsesiz hissettiğim her an insanların bana olan nefretini haklı buluyor, kendime düşmanlık besliyordum. Rüyalarımda beni bağrına basan bir aile, başımı okşayıp takdir eden öğretmenler görüyordum. Ama hepsinin bir rüyadan ibaret olduğunu uyanınca anlıyor, uyandığım ana lanet okuyordum. İçine düştüğüm boşluktan kurtulmak istiyor ama bunu nasıl yapacağımı bilmiyordum. Çevremde bana yardım etmek isteyen bir Allah'ın kulu dahi yoktu. En son beni içine düştüğüm durumdan kurtaracağını söyleyen arkadaşım elime uyuşturucuyu tutuşturan arkadaşımdı. Artık bataklığın ortasındaydım ve batmak için sadece kıpırdamam yetiyordu."

Harun T'nin bataklıktan kurtulmasına ve Milli Eğitim Bakanlığı'nda öğretmen olmasına giden yolu açan komşusu Bahadır amca oldu: "Bir gün kendimi bir kavganın ortasında buldum. Kavga sonunda elimde kanlı bir bıçak vardı. Biri yerde yatıyordu ve herkes etrafa kaçışmıştı. Korktum, kusacak gibi olup ben de kaçtım oradan. Çaresizce ne yapacağımı düşünürken aklıma Bahadır amca geldi. Onu arayıp durumu anlattım. Bahadır amca bizim alt komşumuzdu; babamdan dayak yerken o gelip alırdı elinden. Sağ olsun beni yalnız bırakmadı. Mahkemeye çıktım; tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldım. Ardından ikinci duruşmada tamamen özgürlüğüme kavuştum." Harun T'nin hayatı bu olaydan sonra değişti.

Öğretmen oldu

Bahadır amcası "Hayata yenik başladın, anlaşılmadın, hor görüldün ama ben seni çok iyi anlıyorum. Sen zeki bir çocuksun. İstersen liseyi bitirebilir, üniversiteyi kazanabilir ve iyi bir meslek sahibi olabilirsin. Harun hayatını kurtarabilir, değiştirebilirsin" diyerek onu hayata kazandırdı. Gözlerinden akan yaşları silen Harun T, "Hayatımda ilk kez biri bana kızmıyor, beni anlıyordu; anlatabiliyor muyum? Onunla konuştuğum zaman ben geri zekalı değilim diye haykırmak istiyordum. Hedefler belirledim. Hayatımı kurtaracaktım. Bahadır amcaya söz verdim.'' dedi.

Harun öğretmen söz verdiği gibi kendini kurtardı. Dışardan üç yıl içinde liseyi bitirdi. Sınıf öğretmenliğini üniversite sınavına ilk girişte kazandı. Üniversiteyi bitirip öğretmen olarak göreve başladı. Sınıf öğretmenliğini tercih etmesini de, "Sınıf öğretmeni olmak istedim; çünkü başaracağına inandırılmış her çocuğun engelleri aşacağına inandım. Benim gibi eğitimden soğutulup suça sürüklen çok çocuk var. Ben o çocukların, benim yaşadığım acıları yaşamadan hayatlarına dokunmak istedim. Bu yüzden tercih ettim." sözleriyle açıkladı.

Önce icraya, sonra çocuklara!

Boşanma aşamasında bulunan veya boşanmış olan evli çiftler arasında meydana gelen en büyük anlaşmazlıklardan biri de çocukların velayetleri oluyor. Genellikle her iki tarafın da çocukların velayetini almak istemeleri, ancak mahkemenin kararı ile çocukların velayetinin bir tarafa verilmesi, boşanma aşamasındaki veya boşanan eşlerin arasında husumetlere ve kavgalara neden olabiliyor. Bazı durumlarda çocuğun velayetini alan eş, diğer tarafa çocuğu göstermiyor; veya mahkeme kararına dayanarak kişisel ilişki kurulması amacıyla çocuğu belirli günlerde yanında bulunduracak olan eş, çocuğu kaçırmaya çalışarak velayeti olan eşe teslim etmiyor. Devreye tarafların müracaatları halinde, çocuğun icra yolu ile teslimini gerçekleştirmek için İcra Müdürlükleri giriyor.

Çocuklarının velayeti anneye verilen ve çeşitli nedenlerden dolayı evlatlarından ayrı kalan bazı babalar, çocuklarını ayda iki kez icra yoluyla görebiliyorlar. İcra Müdürlüklerince hazırlanan "haciz tutanağı" ile çocuklarını görmeleri ve bu belgede "Borçlu: Anne, Alacaklı: Baba, Borç Miktarı: Çocuk Teslimi" ibarelerinin yer alması babaların tepkisini çekiyor.

Bu rahatsızlık babaları dernekleşmeye götürdü; onlar artık dernekleri aracılığıyla duruma tepki gösteriyor ve soruna çözüm arıyorlar. Babasız Bırakılan Çocuklar Çocuksuz Babalar Derneği (BABAÇ-DER) üyesi Mustafa Tokat, 10 yıl evli kaldığı G.B'den 2008 yılında boşandığını, eşinin, "çocuklarını kaçırdığı" iddiasıyla mahkemeye başvurduğunu ve bunun üzerine çocukların velayetinin anneye verildiğini anlattı. Mahkemenin çocuklarını ayda iki kez icra yoluyla görebileceğine hükmettiğini dile getiren Tokat, "Hiçbir belge olmadan, gerekçe olmadan sadece eski eşimin ifadesiyle babalığım elimden alındı. Çocuklarımı ayın ilk ve 3. haftasında iki kez görerek nasıl babalık yapabilirim. İcra yoluyla görebileceğimi öğrenince ruhum çöktü. 4 yıldır depresyon tedavisi görüyorum" diye konuştu.

Bir görüş 250 lira

İki kız çocuğunu görebilmek ve onları babasız bırakmamak için büyük mücadele verdiğini bildiren Tokat, çocuklarıyla bir araya gelebilmek amacıyla her görüşme için icra müdürlüğüne 500 lira yatırdığını dile getirdi. Tokat, şöyle konuştu: "Her görüş için 250 lira alınıyor. Çocuğun geri tesliminde de icra istenirse bu rakam 500 lira oluyor. Bu babalara yapılan en büyük zulüm. Çocuklar, babalarının yanında icra memuru, tanımadığı insanlarla kapıya geldiğini görünce şaşırıyor. Çocuklarım ilk zamanlar 'Bu amca kim, teyze kim, niye geldiler' diye sorguladı. Bu durumu çocuğunuza açıklayamıyorsunuz. 2008 yılında çocuklarımı görmeye başladım ve 90 kez teslimat gerçekleşti. 2008 yılından bu yana çocuklarımı görebilmek için İcra Müdürlüğüne yaklaşık 10 bin lira para ödedim."

Tokat, çocuklarını görebilmek için birçok sıkıntıya katlanırken icra müdürlüklerinde hazırlanan belgenin de burukluğunu bir kat daha artırdığını ifade etti. Mustafa Tokat, şöyle dedi: "Çocuğumu görebilmek için haciz tutanağı hazırlanması ve burada yazanları görünce çok üzülüyorum. Çocuğumu her alışımda sanki eşya haczediyormuşum zannediyorum. Bu ruh hali anlatılamaz."

>> M. Enes Köycü

Yaşanmışlık

Rabia Hilal Kesici

Nereye bakıyorsunuz? Amcanın ne anlattığına mı, hangi şarkıyı çaldığına mı? Ne görüyorsunuz, ya da ne duyuyorsunuz? Kimsesizliği görüyor musunuz; amcadan başka kimse yok. Peki ya kimsesizliğin sesini duyuyor musunuz? Sevdiğiniz bir şarkıyı mı mırıldanıyorsunuz? Ya da bu amca Türk Sanat Müziğinden bilinen, eskimeyen bir şarkıyı icra ediyor mu diyorsunuz? Fotoğrafa bir daha bakın, iyice. Amcanın yüreğine dokunabildiniz mi? Yüzünde geçmişin izlerini görebildiniz mi? Işıldayan tebessümün ardındaki mesajı alabildiniz mi? Amcanın gözlerinde, gülüşünde, yüzende mesaj; parmaklarının ucunda. Görüp de duymadığınız, bir türlü çıkaramadığınız notalarda.

Mesaj 'siz de geleceksiniz bu yaşlara. Ben hayatımı çalıyorum karşınızda. Siz üç beş kuruşla bakıyorsunuz benim koskoca yıllarıma, anılarıma, hayallerime, gülüşüme, göz yaşıma. Çok şey biriktirdim sanıyordum ama... Siz daha fazlasını biriktirin.'

'Erzurum modeli' işe yaramadı mı?

16 gazetenin birleşerek dört gazeteye dönüştürülme modeli, yerel basını tatmin etmedi. Sektör temsilcileri birleşmenin suni olduğunu ve beklenen faydayı sağlamadığını belirtirken Basın İlan Kurumu Şube Müdürü Mehmet Taşçı, "Birleşmeden sonra gazetelerin kalitesinde artış yaşandı. Gazetelerin değeri arttı. Önceki gazetelerin değeri ile şimdiki arasında çok büyük bir fark oluştu." dedi.

Mehmet Taşçı

Salih Tekin

Mahmut Akdağ

Mustafa Karakoyun

Basın İlan Kurumu'nun yerel medyanın nitelik ve etkinliğini arttırmak amacıyla 16 Ocak 2012 tarihinde Erzurum'da ön ayak olduğu girişimle 16 gazete birleşerek Yenigün, Pusula, Güne Bakış ve Milletin Sesi olarak yayın hayatına devam etme kararı aldı. Gazete sahipleriyle yapılan müzakereler sonucunda başlayan ve 'Erzurum modeli' olarak nitelenen uygulama diğer illere de örnek oldu. Bu kararla birlikte bazı gazeteler birleşirken, bazı gazete sahipleri ise alandan çekildi. Özellikle baskı ve içerik açısından oldukça düşük kaliteli bir çok gazetenin kapandığı, kalanların daha nitelikli olarak yayınlarını sürdürdüğü gözlendi.

Erzurum yerel basınındaki yeni tablo altı yılda ne fayda sağladı? Yerel basın yeni durumdan memnun mu? Atatürk İletişim'in görüşlerine başvurduğu sektör temsilcileri kısmi iyileşmeler olmakla birlikte gazete birleşmelerinin beklenen faydayı sağlamadığını söylediler. Önceki şube müdürü Nedim Engin'in çabalarıyla gazetelerin birleşmesini sağlayan Basın İlan Kurumu (BİK) Erzurum Şubesi ise gazetelerin kalitesinde ve değerinde artış olduğunu belirterek girişimlerini savundu.

Basın İlan Kurumu Erzurum Şube Müdürü Mehmet Taşçı, gazetelerin gelirlerinin birleşmeden önce ve sonra aynı olmakla birlikte giderlerinin 16 gazete iken fazla olduğuna dikkat çekti. Taşçı, "Birleşmeden sonra 4 gazeteye indi. Böyle olunca giderlerde azalma oldu. Kapanan gazetelere harcanan paralar kendilerine kar olarak kalmış oldu. Bu birleşmeden sonra gazetelerin kalitesinde artış yaşandı. Gazetelerin değeri arttı. Önceki gazetelerin değeri ile şimdiki arasında çok büyük bir fark oluştu" şeklinde konuştu.

Erzurum'da uygulanan gazete birleşmelerinin Türkiye genelinde bir öncü olduğunu ve diğer illerde de birleşmelerin yaşandığını ifade eden Mehmet Taşçı, gazetelerin gelirlerinin büyük bölümünü resmi ilanların oluşturduğunu aktardı: "Eskiden bu ilanlar bir ilde 16 gazeteye dağıtılırken şimdi sadece 4 gazeteye dağılıyor. İlanlar kurumlarla alakalı bir şey ihalesi varsa ilanları alıyor. Eskiden 16 tane ilan geliyordu. Bu ilanlar 16 gazeteye bölünüyordu. Şimdi 16 ilan geldiğinde 4' e bölünüyor. Yani gazete bir günde 4 ilan almış oluyor. Bu da ilan sayısını arttırmış oldu. Daha çok ilan almaya başladılar. Böyle olunca bu modeli diğer illerde de uygulamaya başladı."

Masraflar düştü, sayfa sayısı arttı

Taşçı BİK'in baskıları sonucu birleşmeler olduğu iddiasına katılmadığını, görev alanları içerisinde bulunmayan Kars, Ardahan, Bayburt ve diğer bazı illerde de gazetelerin kendi inisiyatifleriyle birleşmeye gittiklerini söyledi.

Birleşmede ilk amacın kaliteli haber olduğunun altını çizen Taşçı, "Birleşmeye gidilmedeki amaçlardan bir tanesini de ilanlar oluşturuyor. Çünkü ilanlarda azalmalar oldu. Giderler sabitken gelirler azalmaya başladı. Bundan dolayı böyle bir birleşmeye gidildi. En azında gelir ve gider dengelenmiş oldu. Yani bu durum gazeteler açısından olumlu sonuçlar getirdi. Ayrıca gazetelerin birleşmesiyle sayfa sayıları arttı. Çalıştırdıkları eleman sayısı arttı. İçerikleri değişti. Web ofsette basılıyorlar. Baskı kalitesi arttı. Köşe yazıları sayfaları arttı. Binalardan bile tasarruf ettiler." diye konuştu.

Hedeflenen tablo oluşmadı

Pusula Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Salih Tekin Erzurum için 16 gazetenin fazla olduğunu belirtti ve birleşmenin gerekli olduğunu söyledi. Birleşme sürecini anlatan Tekin, şöyle konuştu: "16 gazete dörder grup halinde birleştiler. Her grup kendi yayın hakkını belirlediklerı şirket üzerine devretti. O grup üzerinden yayın başladı. Yeni Gün, Güne Bakış ve Milletin Sesi gazeteleri dört grup şeklinde oluştular. Bizim Pusula gazetesi ise, Hakimiyet Grubuydu. Biz Hakimiyet Grubunu satın aldık. Yayın haklarını satın aldık. Pusulanın üzerine devrettik. Bu birleşmede Basın İlan Kurumunun hedeflediği tablo ortaya çıkmadı. Basın İlan Kurumu dedi ki bu birleşmeden sonra gazetelerin kazançları artar. Gelirleri artar. Bu da sektöre olumlu yansır. Gazete sayısı artar. Muhabir sayısı artar. Düşüncesiyle yola çıkılmıştı. Fakat işin acı tarafı o zamanda piyasada muhabir yoktu. Şu anda da piyasada çok muhabir yok. Bizim gazete dışında ulusal gazeteler dışında piyasada yerel gazetelerde en fazla iki muhabir var. Erzurum' da hala muhabirsiz çıkan gazete var. Yani bu birleşmeden beklenen fayda hasıl olmadı."

Erzurum'da birleşme olsa da özel ilanda hep sıkıntının olduğunu belirten Pusula Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Tekin, "Erzurum'un ekonomik potansiyeli bellidir. Özel sektör yok. Burada her şey Basın İlan Kurumunun dağıttığı ilanlara bağlı. Devletin, Kamu Kuruluşlarının verdiği ilanlara bağlıdır. Onlarında zaten belli bir bütçeleri var. Şükür ki dört gazeteyi idare ediyor. Bu ilanlar geçmişte 16 gazeteye dağılıyordu. Ama şimdi bu ilanları dört gazete alıyor" görüşünü savundu.

Ortaklık kalmadı

Basın İlan Kurumunun teşviklerinin olduğunu ve resmi ilanları haber sayısına göre dağıttığını aktaran Güne Bakış Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni ve Yazı İşleri Müdürü Mahmut Akdağ ise birleşmenin ardından sektörde köklü değişiklikler yaşandığını ifade etti. Akdağ şunları anlattı: "Onlarda ek göstergeler var. Diyor ki gazetenin en az iki sayfasını kendi özel haberlerinle doldurursan ben de sana ayrı bir bütçe hazırlarım. Ona göre ilanını, gelirini arttırırım. Bu anlamda bu uygulamanın artıları var. Fakat birleşmedeki sıkıntı şuydu: Herkesin ideolojisi, siyasi görüşü farklıydı. Dolayısıyla Milliyetçi Hareket Partisini destekleyen bir gazeteciyle, Ak Parti'yi destekleyen bir gazeteci aynı noktada buluşamadı. Sıkıntılar yaşadık. Bundan dolayı gazeteler hisselerini satıp çıktılar. Şu anda ortaklık da kalmadı. Günebakış gazetesi dört ortaktı. Hisselerini sattılar. Bir kişi aldı. Kendi yönetiminde gazeteyi yürütüyor. Pusula gazetesi yine öyle. Dört ortaktılar. O dönemde Karadayı vardı. Gazeteyi ona sattılar ve çıktılar. Yürütemediler. Şu anda ortaklı olan bir tek gazete var. O da Milletin Sesi gazetesi."

Basın İlan Kurumu'nun daha ciddi bir şekilde haftada bir gazeteleri denetlediğini, geçmişteki denetlemelerin Valilik tarafından yapıldığını dile getiren Akdağ, "Muhabbetin, samimiyetinin olduğu insanlar seni denetlediği için bir çay ikram edip gönderirdin. Fakat şimdi İstanbul'dan geliyorlar. Yabancı insanlar gelip işlerini yapıp gidiyorlar. Kâğıt üzerinde personel çalıştırma olayı var. Ama geçmişe nazaran daha iyi durumdadır." ifadelerini kullandı.

Birleşmeler suni oldu

Selahattin Şener

Başından beri gazetelerin birleştirme fikrine olumsuz baktığını vurgulayan Erzurum Gazeteciler Cemiyeti Eski Başkanı Selahattin Şener, BİK'in yaptığı uygulamanın zoraki bir birleştirme olduğunu savundu. Şener, "Gazeteler kendi inisiyatifiyle, kendi istekleriyle bir araya gelebiliyorlarsa gelebilmeliydiler. Basın İlan Kurumunun zorlamasıyla gelen birleşmeler de suni oldu zaten. Çok sayıda gazeteci işini kaybetti. 16 gazetenin birleşmesiyle hem sahada birçok çalışan işini kaybetti hem de içerde mutfakta çalışan birçok gazeteci işini kaybetti. Ama Basın İlan Kurumu açısından böyle olması daha iyiydi. Çünkü 16 gazeteyle uğraşacağına şu an dört tane gazeteyle uğraşıyor. Bu sadece Basın İlan Kurumunun işine yaradı. Basın eğer bir kamu görevi yürütüyorsa kamunun da işine gelmeli. Çünkü 16 gazetenin yaptığı haberle, haberleri irdelemesiyle dört gazetenin haberlerini irdelemesi bir değildir. Şu anda gazetelerin dörde inmesiyle birlikte ajans haberleri ortaya çıktı. Haber yarışı da ortadan kalktı." görüşünü savundu.

Erzurum modelinin Basın İlan Kurumunun lehine sonuç doğurduğunu söyleyen Şener, "Bu basının çoğulcu sesinin kısılması demektir. Bu uygulamayı Basın İlan Kurunu her yerde yapmak istiyor. Aynı zamanda baskı da uyguluyor. İşte bir araya gelmezseniz sizi daha sıkı denetleriz. Tabii Anadolu'daki yerel medyanın yaşaması da bir hayli sıkıntılıdır. Resmi ilan olmazsa yerel medyanın yüzde 90'ı çalışamaz hale gelir. Basın İlan Kurumu da bunu biraz baskı olarak kullanıyor. Birleştirip daha az gazeteyle uğraşmak istiyor." ifadelerini kullandı.

Şener, "Bir sektörü devlet zoruyla belli bir kalıba sokmak bana göre doğru bir şey değil. Kendi mecrasında birleşebilir. Ama sen zorla bir meslek grubunun sayısını azaltamazsın. Basında maalesef bunu gerçekleştirdiler. İnsanların çok da hevesiyle, isteğiyle olmadı." diye konuştu.

Âşık Mevlüt Mertoğlu, çalıp söyledikleri kahvehanede Alperen Duran'a (solda) âşıklık geleneği ile ilgili bilgi verdi.

Gazeteci yokken âşıklar vardı

Âşık Mevlüt Mertoğlu

Aşıklar içinde bulundukları toplumun duygu ve düşüncelerini dile getirdiler asırlarca. Şimdilerde aynı şey söylenebilir mi; bilinmez. Saz şairi Mevlüt Mertoğlu aşıklığın geldiği noktayı anlattı; aşıkların kahvehanelerde çalıp söylemeye devam ettiklerini dile getirdi. Mertoğlu, gazetecilerin yaptığı işi geçmişte âşıkların yaptığını da söyledi.

Alperen Duran

Köklü bir geçmişe dayanan âşıklık geleneği halkı kültürel açıdan besleyen, duygu yönünü tatmin eden, sözlü kültür geleneğinin geniş kitlelere ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlayan bir konumundaydı. Artık geçmişteki parıltılı dönemleri solmaya başlamış gibi görünüyor. Günümüzde dernekler, kahvehaneler aracılığı ile yeşertilmeye çalışılan bu geleneğin temsilcilerinden biri Mertoğlu. Aşkale'nin Güllüdere köyünde dünyaya gelen Mevlüt Mertoğlu, dokuz nüfuslu bir ailenin altıncı çocuğu. Şiirle babası sayesinde tanıştığını dile getiren Mertoğlu, "Ortaokul dönemimde Aşkale Lisesine o dönemin aşıkları programa gelmişlerdi. Aşık Yaşar Reyhani, Aşık Çobanoğlu, Şeref Taşlıova, bir de İlhami Demir. İlhami Demir ile Reyhani babamın asker arkadaşlarıymış. Ben de o dönemlerde bu üstatları dinledim ve heveslendim. Okulda müzik derslerinde öğretmen herkese türkü söyletirdi. Ben ise âşıklama okurdum. Sümmani'den, Reyhani'den, Erzurumlu Emrah'tan; bunların plaklarından dinlediğim türküleri söylerdim." diye konuştu. Saz çalmayı kimseden öğrenmediğini, kendi çabalarıyla bu noktalara geldiğini dile getiren âşık, sazı piyasa sanatçıları gibi teferruatlı çalmayıp bozuk düzen çaldıklarını söyledi.

Âşık ile ozanı karıştırmayalım

Âşık ile ozanın karıştırılmaması gerektiğini vurgulayan Mertoğlu, "Âşık yazandır. Âşıklar ile ozanların bir ayrımı vardır; biri kalem şairidir diğeri de saz şairidir. Âşık irticalen yani doğaçlama da söyler, aynı zamanda yazar. Ozan ise âşıkların yazdıklarını alır ve söyler. Bir nevi biri üretici, biri tüketici. Baktığınızda günümüzde her şeyin adı ozan olmuş. Bu da iyi oldu; niye iyi oldu; bunun okulu yok, rütbesi yok, kilosu yok, gramı yok. Sazı eline alan biraz da teferruatlı çalan oldu mu ben de ozanım diyor. Âşık hakkı seven, halkı sevendir. Halkından aldığını halkına veredir. Âşığın ustası da, jürisi de birinci dereceden halkıdır. Ama âşığın bir görevi vardır ki halkının derdini kendine dert eder, halkına neşe verir. Ozanlarda bu yoktur. Ozan hazırı çalar söyler." diye konuştu.

Gazeteciler yokken âşıklar vardı

Âşıkların tarihten bugüne halk adına bir çok şey yaptıklarını vurgulayan Mertoğlu, gazeteciler daha yok iken âşıkların olduğunu dile getirdi. Mertoğlu, âşıkların bir yerden bir yere haber taşıdıklarını, halkının dili, gözü, kulağı olduklarını söyledi: "Geçmişte kahramanlık türkülerini âşıklar yazmıştır. Savaşlarda âşıkları çağırırlar ve o günün şartları altında askeri kahramanlık türküleri ile galeyana getirirlermiş."

Şimdilerde âşıklığın bir değerinin kalmadığını, işleri bitince kenara koyulduklarından yakındı. Günümüzde kelaynak kuşları gibi nesillerinin tükenmekte olduğunu söyleyen Mertoğlu, pek bir geleceklerinin kalmadığını, gençlerin heves etmediğini, kendisine rap öğretmesini isteyen insanlarla karşılaştığını ve son versiyon kendilerinin olduğunu dile getirdi. Mertoğlu şöyle devam etti: "Kendi imkanları ile belediye burayı tahsis etmiş, mekan sahiplerinden de Allah razı olsun. Bu gördüğünüz adamlar da kültürü seviyorlar. Başkası olsa yerini vermez. Belediyede çalıp söyleyen âşıklara cüzi bir miktar verirler ama bir sanatçı gelse milyarlar verirler; bu her yerde böyle. Elimizden geldiğince çarşamba ve cumartesi günleri bu geleneği icra ederek yaşatmaya, devam ettirmeye çalışıyoruz."

18 ülkede âşıklık geleneğinin devam ettiğini dile getiren Aşık Mevlüt Mertoğlu, aralarında en sahipsiz olan âşıkların Türk âşıklar olduğunu öne sürdü. Devlet tarafından çıkarılan âşık kartlarının hiçbir işe yaramadığından yakındı. Azerbaycan, Yunanistan, Özbekistan, Türkmenistan gibi ülkelerdeki âşıkların, devletten maaş aldıklarını dile getiren Mertoğlu, "Türkiye'nin âşıkları ise canım çıksın elinde sazı ile dolanıyor ki sanatını icra etsin, üç beş kuruş para kazansın, çoluk çocuğunun geçimini temin etsin." diye konuştu.

Mehmet Sekmen gelene kadar

Mertoğlu, önceki belediye başkanlarının âşıklık geleneğine yeterli desteğin ve değerin verilmediğini dile getirerek Sekmen geldikten sonra bu kültürün, bu geleneğin dirildiğini vurguladı. Mehmet Sekmen'den önce kapıların yüzlerine kapatıldığını söyleyen Mertoğlu, âşıkların istenmediklerini dile getirdi. 2008'de bir uluslararası yarışmada birinci olduğunu, bunun karşılığında kültürel işlerle görevlendirilmek yerine tuvalet temizletildiğini hoşnutsuzlukla dile getirdi. "İçim çok dolu; bana bir dokunursan, bin ah işitirsin" diye yakındı.

Aşkı tarif etmek ne haddimize!

Aşık Mevlüt Mertoğlu, "Mevlana Hazretlerine sormuşlar; aşkı tarif eder misin diye... 'Ol da gör' demiş. Aşkı tarif etmek ne haddimize! Anca olacaksın, göreceksin" diye konuştu. Çilenin, yokluğun âşıkla beraber olduğunu, kendi derdi yetmezmiş gibi halkın da derdini sırtladığını söyleyen Mertoğlu, âşıklığın mayasının yokluk ve çile olduğunu, ancak bu sıkıntılar yaşanınca aşık olunabileceğini ifade etti.

Mertoğlu, Türkiye genelinde âşıkların okulunun kahvehaneler olduğunu, âşıkların kahvehanede yetiştiğini belirterek, dönem dönem kıraathane, karhane olarak ismi değişen mekanların âşıkların var olduğu günden bu yana var olduklarını dile getirdi. Bu geleneğin Dede Korkutlarla, Ozan Baksilerle, Ahmet Yesevilerle, Dadaloğlu ile bu günlere geldiğini, şimdilerde ise bu geleneğin çok az olduğunu, özellikle gençlerin fazla sıcak bakmadığını dile getirdi.

Gençlere tavsiyeler

Gençlere öğütlerde bulunan Aşık Mevlüt Mertoğlu, sözlerini şöyle tamamladı:

"Oku oku oku. Okuyan bilir, bilen konuşur. Geçmişte biz ne çektikse cehaletimizden çektik. Her türlü kötülüğün anası cehalettir. Okuyun diyorum ama kültürünüzü, örfünüzü, ananenizi de yitirmeyin. Bir millet dini ile yıkılmaz. Gördüğün camiyi yıkarsın eğer, o toplum inançlı ise evinde ibadetini yapar. Ama bir millet neyi ile yıkılır; kültürü ile, örfü ile, ananesi ile yıkılır. Bunları elinden aldın mı yıkılmıştır. Okuyun ve bu değerlerinize bağlı kalın."

Söze nasıl neresinden başlasam, sayfa sayfa karıştırdım olmadı.
Ringe çıkmış bir aslanla bir çakal, yarıştırdım olmadı.
Hakir gördük doğru yolu bulanı, hep denk tuttuk boş ile dolu olanı.
Yüze karşı yutturuyor yalanı, doğruları araştırdım olmadı.
Yüzün görür oldu hayal düşlerde, sıka sıka sızı kaldı dişlerde.
Makine ile yapılacak işlerde insanları çalıştırdım olmadı.
Mertoğlu, bozuldu halkın lisanı, çok ucuza sattık şerefi şanı.
Vicdanıyla barışmayan insanı, kardeşiyle barıştırdım olmadı.

Judo'nun altın ismi: Erkan Esenboğa

İşitme engelli sporcu Erkan Esenboğa, engelleri ve zorlukları birer birer aşarak judoda Dünya ve Olimpiyat Şampiyonu olmayı başardı. Judoya çok küçük yaşlarda Erzurum'da başlayan Esenboğa gelişim geriliği olduğu için fazla büyüyemedi. Maddi sıkıntılar da çeken Esenboğa küçükken sırf antrenmana gidebilmek için abisiyle birlikte kar kış demeden 7 kilometre yol yürüdü. Antrenmandan sonra da boya sandığıyla ayakkabı boyamaya gitti.

O günleri anlatırken gelişim geriliği yüzünden sadece rakiplerinin değil hakemlerin dahi kendisinin maç kazanabileceğine ihtimal vermediğini hatırlattı. Esenboğa, "Zar zor 18 kiloya ulaşıp 24 kiloda ilk Türkiye Şampiyonluğumu yaşadım" dedi. Başarısını şansa değil azimli olmasına bağlayan Esenboğa, ilerleyen yıllarda Dünya ve Olimpiyat Şampiyonu olarak kendini kanıtladı. Esenboğa 2010 yılında çalıştığı iş yerinde elindeki makinenin patlaması sonucu büyük bir kaza geçirdi ve bu kazanın sonucunda kulak zarları patladı. Yaşadığı olumsuzluklara rağmen asla pes etmeyen Esenboğa, "O gün pes etseydim, hayata küsseydim bugün Olimpiyat Şampiyonu olamayacaktım" dedi.

Geçirdiği iş kazası sonucu kulak zarlarını tamamen kaybeden Esenboğa, "2010'da evlendim; evliliğimden bir ay sonra bir kaza geçirdim. Çalıştığım işte elimde bir makine patladı. Büyük bir kaza geçirmiştim. Gözümü açtığımda 6 ay geçmişti; aklım başıma geldiğinde bir sene geçmişti. Kaza anında patlayan makine basınç yaptığı için kulak zarları tamamen iflas etmiş. Doktorun dediğine göre makinanın basıncı biraz daha devam etseymiş zihinsel engelli olabilirmişim. Rabbim beni bir aylık eşime, doğacak çocuklarıma bağışlamış. 2010'dan sonra sporu bırakmıştım." diye konuştu.

Geçim sıkıntısı

Daha sonra antrenörü Osman Gölcük'ün teşvikleriyle spora dönen Esenboğa bir taraftan Dünya Şampiyonasına hazırlanırken bir taraftan da geçim derdiyle mücadele etti. Esenboğa, o günlerin kendisini çok zorladığını ifade ederek, şunları söyledi: "Sporla ilgilenirken geçim sıkıntısı derdine de düşüyoruz. Mecbur çalışmamız gerekiyor. Ben dünya şampiyonasına hazırlanırken durumumuz çok da iyi sayılmazdı. Şampiyonaya hazırlanan biri olarak benim çok yemek yemem lazımken çocuklarım yesin diye ben az yemek yerdim."

Sıkıntılara rağmen Dünya Şampiyonu olduğunu anlatan Esenboğa, "Şampiyon olunca beni Gençlik ve Spor Bakanlığına yerleştirdiler. Geçim sıkıntım kalmadı; diğer sıkıntılarım kalmadı. Bunlar kalmayınca da olimpiyat şampiyonu olup iki altın madalya aldım." dedi.

2013 yılında Bulgaristan'da yapılan olimpiyatta yaptığı teknik bir hata yüzünden üçüncü olan Esenboğa 2017'de Samsun'da yapılan İşitme Engelliler Olimpiyatları'nda iki altın madalya birden kazandı. Esenboğa, "Altın serimde bir olimpiyat altın madalyası eksikti, onu da tamamladık. Ben olimpiyatta tüm hayallerimi gerçekleştirdim. Kürsüye çıkıp Türk bayrağı dalgalanırken selam vermek, boynunda altın madalyayı taşımak, tüm Türkiye'nin gururlanmasına sebep olmak beni dünyanın en mutlu insanı yaptı." ifadeleriyle mutluluğunu anlattı.

>> Refik Öztürk

Erkan Esenboğa 2017'de Samsun'da yapılan İşitme Engelliler Olimpiyatları'nda iki altın madalya birden kazandı.

Hedef beş bin konut

■ Erzurum Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Sekmen, ‘korunan tarih, dönüşen şehir’ sloganıyla beş bin konut yapmayı hedeflediklerini, bunun iki binini tamamladıklarını belirtti. Palandöken’deki otellerin artan turist sayısı sebebiyle yetersiz kaldığını ifade eden Sekmen, yeni oteller için girişimde bulunduklarını söyledi.

Erzurum Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Sekmen, dört yıllık çalışmalarını Şifanur Tavus’a anlattı.

Şifanur Tavus

Erzurum Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Sekmen, “Belediyemiz, birçok medeniyete ev sahipliği yapan şehrimizin kent kimliği ve kültür varlıklarını koruyarak, sürdürülebilir bir yaşam ortamını esas alıyor.” dedi. Palandöken ve Konaklı kayak merkezlerinde yaptıkları çalışmalarla turist sayısını 112 bin 923’e çıkardıklarını belirten Palandöken’e yeni oteller yapılması için girişimde bulunduklarını ifade etti.

Erzurum için kış turizminde marka olması beklenen bir durumdu. Kış turizmini değerlendirmek, daha ileri seviyelere taşımak için yapacağınız projelerden bahseder misiniz?

Erzurum ülkemizin en seçkin turizm destinasyonlarına sahip bir vilayettir. Bizler ekonomide, eğitimde, sağlıkta, tarımda, hayvancılıkta, sanayide, üretimde, kentsel dönüşümde, ulaşımda, çevrede, kültür ve sanatta, sporda Erzurum’u layık olduğu yere taşımak için var gücümüzle çalıştık. Et ve Et Ürünleri Entegre Tesisi, Atık su Arıtma Tesisi, Bilgi Evleri, Ejder3200 Dünya Kayak Merkezi, Canlı Hayvan Borsası, Canlı Hayvan Pazarları, Fuar Merkezi, Kültür Yolu, Gölet ve Sulama Tesisleri, alt ve üstyapı çalışmaları, yol yapım çalışmaları, kent merkezi ve ilçelerimizin nazım imar planları, prestij caddelerin yapımı, ışıklandırma, peyzaj, tarihi evlerin restorasyonu, kent ekonomisine ara eleman yetiştiren ESMEK’ler, Yüksek İrtifa Kamp Merkezi, Spor tesislerinin yapımı, Yaz ve Kış Spor Okulları, Doğu’nun en büyük iyilik hareketi Hayır Çarşısı, 1527 okulun bakım ve onarımı, mobil ve modüler mezbahalar, modern cenaze hizmetleri ve daha ismini sayamayacağımız birçok yatırımla Doğu’nun başkentini her alanda gelişmiş ve kalkınmış bir metropol kent hüviyetine kavuşturmak için sürekli proje geliştiriyoruz. Ülkemizdeki bazı şehirlerde yoğun iç göç, hızlı kentleşme ve çevre, hava kirliliği, konut, uyum, doğal alanların kaybolması, ulaşım, trafik ve eğitim problemlerinden kaynaklandığı bilinmektedir. Göreve geldiğimiz gün binde eksi 22.3 olan göç verisini, yaptığımız hamle yatırımlarıyla binde eksi 12.2 seviyesine çektik. Bu, 2013’te göç alan göç veren 17 bin 215 kent ortalamasının 9 bin 383’e inmesi demek.

Yine Palandöken Kayak Merkezi ve Konaklı Kayak Merkezi’nde yaptığımız çalışmalarla 2015’teki 26 bin olan yerli ve yabancı turist sayısını 112 bin 923’e çıkardık. Tam 4.5 katı. Bütün bunları yaparken medeniyet tasavvuru ölçeğinde şehrimizin tarihi kaynak ve kimliğini koruma noktasında rasyonel adımlar attık. Medeniyetlere ev sahipliği yapan şehrimizin beton ve taşlar ardında kalan kültür mirasını ortaya çıkaracak en önemli projeler olimpiyat kentinde tek tek hayat buldu. Bugün gelinen noktada gelişen kentler, kültür kentleri, yeşil kentler ve paylaşan kentler gibi modern şehir akımları arasında yerini alan bir şehir hüviyetine kavuştuk.

Şehre gelen sporcular için kaynaklar, tesisler, oteller yeterli oluyor mu?

Yüksek İrtifa Kamp Merkezi ile ilimizin turizm ve tanıtımına önemli katkılar sunduk. Şu an Palandöken ve Konaklı Kayak Merkezlerimizdeki yatak sayısı yeterli değil. İki bin yatak kapasitesi Erzurum’a yeterli gelmiyor. Otellerin doluluk oranları yüzde 94 seviyesinde... Biz yurt dışı temaslarımızda dünyanın sayılı kayak merkezlerindeki destinasyonları inceleme imkânı bulduk. Bu konuda girişimlerimiz var. Palandöken’e yeni otellerin yapılması için görüşmelerimiz devam ediyor.

Son yıllarda Erzurum’da konut fiyatları epey yükseldi. Buna rağmen halkın konut talebi de arttı. Siz bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Kent; insanın, yaşamını düzenlemek üzere oluşturduğu ve yaşamını çevreleyen en önemli ve en büyük fiziki yapıdır. Şehir; kültürel ve toplumsal etkinliklerin içinde yürütüldüğü yapılar, yapı grupları, bunları birbirine bağlayan ulaşım, altyapı, toplumsal donatı sistemleri ve bunları işleten kuruluşların bütünüdür. Büyükşehir Belediyesi olarak şehrimizin sorunlarına çözüm bulmak, kentsel yerleşmeleri rahat ve yaşanabilecek yerleşim alanları haline getirmek ve hepsinden önemlisi tarihsel dokuyu koruma noktasında ilimizde ‘Korunan tarih dönüşen şehir’ sloganıyla kentte 3.5 yılda konutlaşma seferberliği başlattık. Cumhuriyet tarihinde görülmemiş bir kentsel dönüşüm ve kamulaştırmaya imza atmaya devam ediyoruz. Erzurum’un ekonomik hayatını göz önüne alarak hayata geçirilen konutlaşma seferberliğinde Şehristan, Kayı, Oba, Sancak, Mavi Şehir, Dadaşkent, Kavak ve Tortum Konutları projeleriyle halkımıza yeni yaşam alanları kazandırdık. Erzurum’da 5 bin konut yapma hedefimiz var. Şimdiye kadar 2 bin konut yaptık. İnşallah 5 bin rakamına ulaşacağız. İlimizdeki konut fiyatlarını en asgari seviyeye indirmek için konut projelerimizi tek tek hayata geçirdik. Kentte 66 bin liradan başlayan fiyatlarla ev satıyoruz. Sizin de dediğiniz gibi yoğun talep var. Biz de kurum olarak vatandaşlarımızın taleplerini karşılamaya çalışıyoruz.

Erzurum’da eğitim için ne tür faaliyetler gerçekleştiriyorsunuz?

Eğitimsiz bir nesil kurumuş bir ağaca benzer, küçük bir esinti bile onu kökünden sökebilir. “Büyük ve güçlü Türkiye, eğitimli, imanlı ve vatan davasının sırrına ermiş idealist gençlerin omzunda yükselecektir.” şiarıyla “Eğitim en büyük önceliğimizdir” diyerek kolları sıvadık. Bugün gelinen noktada il genelinde 1527 eğitim ve öğretim kurumunu baştan aşağı onardık. Eğitim yuvalarımızın çehresini değiştirdik. Bunun yanında çocuklarımızın geleceğini ilgilendiren sınavlarla ilgili öğrencilerimize eğitim materyali desteği sağlıyoruz. Eğitimle ilgili bütün projelere destek verdik.

Özellikle hafta içi otobüslerde yoğun bir kalabalık söz konusu. Belediye olarak ulaşımda başka alternatif projeleriniz var mı?

Ulaşım konusunda yıllardır kangren haline gelen sorunları tamamen giderdik. Her gün denetimler yapıyoruz. Uydu Takip Merkezi, Sevk ve İdare Merkezi’nde şehir içindeki toplu taşıma an ve an kayıt altında. Dolayısıyla en küçük bir problem dahi kayıt altına alınıyor ve ekiplerimiz yoğunluğun olduğu bölgelere hemen müdahale ediyor. Malumunuz göreve gelir gelmez bahse konu bu problemin çözümü için ulaşım hattına ek seferler koyduk ve yaklaşık 50 otobüs dâhil ettik.

Doğu bölgesinde hayvancılığın yaygın olmasıyla birlikte kırsal kalkınma projelerinizden bahseder misiniz?

Tarım ve hayvancılığın merkezi olan Erzurum’da hayata geçirilen etkin politikalar sayesinde 461 bin hektarlık tarımsal alanda bölgemiz ve şehrimizin kaynaklarını modern ve teknolojik yöntemlerle değerlendirmekteyiz. Tarımsal üretim değeri 3.6 milyar olan ilimizde, Erzurum Büyükşehir Belediyesi olarak hayata geçirdiğimiz proje ve yapımı devam eden yatırımlarla tarım ve hayvancılık sektörüne katkıda bulunmaktayız. Orta Doğu’nun en büyük et ve et ürünleri tesisini inşa ederek Türkiye’de hayvancılığın merkezi olan Erzurum’a yakışan yeni bir projeyi daha hayata geçirdik. Canlı Hayvan Borsası ve Canlı Hayvan Pazarlarının yapımı sürüyor. Şimdiye kadar çiftçimize 6 bin 500 sıvat dağıttık. Erzurum’da tarım faaliyetlerini zirveye taşımak amacıyla, 3.5 yılda her biri küçük bir baraj niteliğinde olan 151 gölet ve 159 sulama tesisi yaptık. Tamamlanan sulama tesisleriyle birlikte 15 bin hektarlık alanda çiftçilerimize destek sağladık. ‘Bal gibi proje’ çerçevesinde bin arıcıya eğitim ve malzeme desteği verdik. Erzurum’da diğer paydaşlarımızla birlikte organik et ve süt üretim projesini hayata geçirdik. İl genelinde 11 mobil, 6 adet de modüler mezbaha kurduk. Hayvan Barınağı ve Rehabilitasyon Merkezi sayesinde tedavi ve bakım hizmeti vermekteyiz.

‘Kültür Yolu’ en başarılı peyzaj projesi

Erzurum manevi ve kültürel değerleriyle de ön plana çıkan bir şehir. Bununla birlikte şehre kazandırılan, yeni bir yaşam alanı olarak değerlendirdiğiniz Kültür Yolu Projesi de kısmen tamamlandı. Bununla ilgili neler söylemek istersiniz, kültürel mirasları korumaya yönelik başka planlarınız var mı?

Erzurum Büyükşehir Belediyesi’nin en önemli projelerinden biri olan Kültür Yolu Projesi’nin birinci etabı tamamlandı. 77 bin metrekarelik alanı kapsayan birinci etap çalışmaları kapsamında Tarihi Erzurum Kalesi’nin bütün ihtişamını gün yüzüne çıkardık. Kültür Yolu Projesi kapsamında 22 parselde bulunan 17 tarihi Erzurum evinin restorasyonu da yapılıyor. Ulu Cami, Çifte Minareli Medrese ve Üç Kümbetler’in bulunduğu kültür koridorunda yer alan Erzurum Kalesi ve çevresini kapsayan proje kapsamında arkeolojik kazı da yapılıyor. Tarihi bulgular kazı sonunda kamuoyuna aktarılacak. Hatırlanacağı gibi Kültür ve tarih şehri Erzurum’da Kültür Yolu Projesi’nde Erzurum Kalesi ve çevresine uygulanan peyzaj çalışmasıyla ‘Kamusal Alan Kategorisinde’ yılın en başarılı peyzaj projesi ödülünü almıştık. Ulusal alanda böyle bir ödüle layık görülen projenin peyzaj çalışması da büyük bir özenle yürütülüyor. Proje kapsamında Çifte Minareli Medrese’de yer alan Selçuklu motiflerini peyzaj çalışmasına nakşederek şehrin tarihi dokusunu yeşille birleştirdik. Yeraltı Cam Müzesi’nin yer aldığı projede Orta Asya’dan günümüze kadar ulaşan Çintemani simgeleri de kullanıldı. Kaybolmaya yüz tutmuş kent tarihi ve dokusunu ortaya çıkartan bu proje tamamlandığında Erzurum tam anlamıyla bir medeniyet kenti hüviyetine kavuşacak.

Göçmenlere birinci sınıf hizmet

■ Türkiye milyonlarca yabancıya ev sahipliği yapıyor. Erzurum'da kendi imkanlarıyla ve Aşkale'deki kampta da devlet desteği ile yaşayan binlerce göçmen bulunuyor. İl Göç İdaresi Müdürü Haşim Özcan, yabancılara oldukça iyi şartlar sunduklarını belirterek yanlış haberlerin gerçeği yansıtmadığını söyledi.

Erzurum İl Göç İdaresi Müdürü Haşim Özcan

Emre Köçen

Göç artık artık bütün dünyanın bir sorunu ve gerçeği; birçok ülke ve uluslararası kuruluş göç ile ilgili birimler kuruyor ve göç dalgasını kontrol altında tutmaya çalışıyor. Türkiye de İçişleri Bakanlığı bünyesinde 2015 yılında kurduğu Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ile hem Türkiye'ye yapılan göçleri hem de Türkiye'yi güzergâh olarak kullanıp başka ülkelere göç eden göçmenleri kontrol altında tutarak yasal ve düzenli bir göçün oluşmasını sağlıyor. İlk olarak Afganistan ve Irak'taki savaş, daha sonra Ortadoğu ülkelerinde özellikle Suriye'de çıkan iç savaşla birlikte bu ülkelerden Türkiye'ye milyonlarca insan göç etti. Yasa dışı veya yasal yollarla Türkiye'ye giren göçmenler kurulan kamplara yerleştirildi.

Göçmenler kamplarda ağırlanıyor

Türkiye'ye gelen mülteciler Kilis ve Gaziantep gibi güney şehirlerinde kurulan, içerisinde okul, spor salonu ve hastanelerin bulunduğu, şehirleri aratmayacak büyüklükteki kamplarda kalıyor. Yasa dışı yollardan giriş yapıp tespit edilen mülteciler ise geri gönderme merkezlerinde bekletiliyor ve işlemleri bitip akıbeti belli oluncaya kadar burada misafir ediliyor. Birleşmiş Milletler (BM) ve Avrupa Birliği'nin (AB) desteği ile kurulan geri gönderme merkezlerinden biri de Erzurum'da bulunuyor. Geri gönderme merkezleri ile ilgili bilgi veren Erzurum İl Göç İdaresi Müdürü Haşim Özcan, şunları anlattı: "Yasa dışı yollarla girenler sağlık raporları ile birlikte geri gönderme merkezlerine gönderiyoruz. Bunun için Aşkale ilçemizde 750 kişi kapasiteli bir yerimiz var. Burada yasa dışı dediğimiz düzensiz göç ile ülkemize gelen yabancılar her türlü ihtiyaçları işlemleri bitinceye kadar misafir ediliyor. Orada her şey düşünülmüş; spor salonu, kütüphaneler, ibadet alanları... Çünkü buraya gelenlerin çoğu Müslüman ülkelerden olsa da farklı dinlere mensup kişiler de oluyor. Onların da talepleri olursa onlara da yardımcı olunuyor."

'Mavi damga' yok

Mülteci sayısının fazlalığından dolayı birçok uluslararası kuruluşun ve uluslararası basının dikkatleri Türkiye'nin üzerinde. Özellikle Avrupa'nın gözü Avrupa'ya geçme ihtimali olan mültecilerin üzerinde. Avrupa mültecilerin Türkiye'de kalmasını istiyor. Suriye'deki insani dramı görmezden gelen Avrupa'nın üzerine düşeni yaptığını söylemek zor. Buna rağmen BM gibi kuruluşların, uluslararası ve hatta ulusal basının Türkiye'deki mültecilerle ilgili olumsuz bir olayın doğruluğunu sorgulamadan ele alıp olumsuz yönlendirme yapması da söz konusu oluyor. Buna örnek oluşturabilecek bir olay Erzurum'da yaşandı. Özcan olayı şöyle anlattı: "Biz gelen yabancıların dosyalarını oluşturuyoruz; bu her yerde vardır; askerde, okullarda... Biz de o uygulamayı yaptık; otellerde otelin müşterisi olduğu belli olsun diye bileklik verirler. Biz bunu verirken de orada kalan misafirlere şunu diyoruz: Bu sizin numaranız, işlemleriniz bununla takip edilecek. Bunu ister bileğinize takın, ister cebinize, ister ranzanıza koyun, ister anahtarlık olarak kullanın. Bu bileklikler resmi ulaştırılmış basına ve bundan haber yaptılar; 'Erzurum'da mültecilere mavi damga' diye. Oysa böyle bir şey yok."

Mültecilere kötü muamele, polis şiddeti, olumsuz şartlar gibi haberler çıktığına da dikkat çeken Haşim Özcan bunların doğru olmadığını, şartların iyi olduğunu, polis şiddetinin ise mümkün olmayacağını çünkü bu yerlerde özel güvenliklerin bulunduğunu dile getirdi. Geri kabul anlaşması kapsamında Yunanistan'a giden Özcan orada konteynerlerden oluşturulmuş kampların bulunduğunu, bunların hem kamp hem de geri gönderme merkezi olarak kullanıldığını ve buradaki şartların çok kötü olduğunu söyledi. Özcan, "Konteynerler yetersiz kalmış, kamp çadırları kurmuşlar; onları gördük. Battaniyeler serilmiş, çocuklar ağlıyor; mama falan göremedik yani." dedi.

Hayırseverler yardım ediyor

Erzurum'da Pakistan, Irak, Afganistan, Myanmar ve Suriyeli olmak üzere 2 bin 500 civarında mülteci bulunuyor; bunların yaklaşık yüzde 10'u Suriyeli. Geri gönderme merkezlerindeki mültecilerin ihtiyaçları Göç İdaresi tarafında karşılanıyor. Ancak kendi imkânları ile yaşayanların yardımına yardımseverler, sivil toplum kuruluşları ve valiliklerin sosyal yardımlaşma kurumları ile kaymakamlıklar destek veriyor. Erzurum'da birçok mülteci dilencinin olmasını, bu kişilerin dilenciliği iş edinmesine bağlayan Haşim Özcan, onlarla da kurallar çerçevesinde emniyet ile birlikte çalışarak mücadele ettiklerini, çocuk ve bebeklerle duygu sömürüsü yapan olursa emniyetin bunları yakalayarak göç idaresine teslim ettiğini söyledi.

Aşkale'deki geri gönderme merkezinde göçmenlerin her türlü ihtiyaçları karşılanıyor.

Aşırı kilo takıntısı anoreksiyaya sebep oluyor

■ Zayıflama, kilo verme çabası günümüz insanını tedavisi zor hastalıklara sürükleyebiliyor. Anoreksiya nervoza denen hastalığın kişiyi aşırı zayıflamaya zorladığını belirten Dr. Mahmut Gürbüz, "Bu aşamada hastalığın tedavisi zor oluyor." dedi.

Ahmet Göneş

Anoreksiya nervoza hastalığı üniversite öğrencisi Gül Meral'in yurdundaki yatağında ölü bulunması ile gündeme geldi. Meral'in yaşamının baharında hiçbir hayalini gerçekleştiremeden ölümüne sebep olan hastalık, daha çok kilolu olduğunu düşünen ve çeşitli çeşitli zayıflama yöntemi deneyen kişilerde görülüyor. Çok fazla ilerlediği durumlarda tedavisi zor olan hastalık ölümle sonuçlanıyor.

Şizofreni sınırında hastalık

Anoreksiya nevroza'nın oldukça zor bir psikiyatrik hastalık ve şizofreni sınırında ruhsal bir bozukluk olduğunu Dr. Mahmut Gürbüz, "Kişi özelikle kilolu olduğunu düşünerek çeşitli zayıflama yöntemleri uyguluyor. Bu hastalıkta, kişiye ne kadar zayıf olduğunu söylesen aynada kendisini ne kadar zayıf görse bile bir türlü bunlara ikna olmuyor. Bu durum bizlerde 'acaba hasta bu gerçeği iyi değerlendiremiyor mu' gibi bir düşünce oluşturuyor. Tabii kişi bu çabasının sonunda git gide zayıflıyor; bu noktaya gelince de hastalığın tedavisi zor oluyor." dedi

Gürbüz, anoreksiya nervoza'nın genetik yatkınlıktan ailevi ilişkilere kadar bir sürü nedeni olduğunu, bu gibi durumların tohumunun genelde çocukluk dönemlerinde atıldığını, özelikle anne ve baba tarafından aşırı derecede korunup kollanan ve her şeylerine müdahale edilen çocuklarda sıklıkla görüldüğünü vurguladı: "Eğer anne ve baba çocuğun her şeyine müdahale ederse, çocuğun kişisel alanlarını işgal etmeye çalışırlarsa çocuk kendi özerkliğini ilan etmek için bilinç dışı mekanizmalar gerçekleştirebilir. Çünkü bu tür durumlarda kontrol edebildiği bir tek bedeni kalıyor. Bu yüzden anne ve babanın çocukla ilişkisi çok önemlidir." Kültürün de bu nedenler arasında olduğunu ifade eden Gürbüz, "Popüler kültür bize zayıf ol, ince ol, fit görün diyor. Mesela moda tasarımcılarına göre her zaman mükemmel bir vücuda sahip olmanız gerekiyor. Oldukça zayıf, oldukça ince olmanız gerekiyor. Böyle durumlar da bu hastalığın oluşmasına sebebiyet veriyor." diye konuştu.

Tedavisi oldukça zor

Hastalığın tedavisinin oldukça zor olduğunu ifade eden Gürbüz, "Bu hastalara çeşitli ilaçlar veriyoruz. Aile içi ilişkilerini konuşuyoruz. Durumlarını düzeltmeye çalışıyoruz.

Dr. Mahmut Gürbüz

Tedavisi zor, ama mümkün olabilen bir hastalık. Ne yazık ki bu hastaların yüzde 10-20'lik kısmı hiçbir tedaviye cevap veremiyor. Tabii bunlar da ölümle sonuçlanıyor." dedi.

Dr. Mahmut Gürbüz bu hastalığın herkeste görülebildiğini fakat kadınlarda, beden imajı, beden algısı, bedenle uğraşma gibi özellikler fazla olduğu için daha sıklıkla görüldüğünü ifade ederek, çocukluk çağlarında kilolu oldukları için kendileriyle dalga geçilenlerin ileri yaşlarında anoreksiya, yeme bozukluğu, bedensel algı bozukluklarına yakalandıklarını belirtti.

Anoreksiya'nın erkeklerde de görülebildiğini söyleyen Gürbüz, "Erkeklerde belki hareketli olduklarından ya da bedensel görünüşlerine çok aldırış etmediklerinden bu hastalık çok fazla görülmüyor. Bir başka neden de ailelerin erkekleri kadınlara oranla daha serbest bırakmaları olmalı." dedi.

Erzurum'da az rastlanıyor

Daha önce çalıştığı yerlerde bu hastalık şikâyetiyle kendisine gelenlerin olduğunu ifade eden Dr. Mahmut Gürbüz, "Erzurum'da bu şikayetle bana gelen hasta olmadı; dini kaygılardan mı, aile içi eğitimden mi, yoksa kültürel yapıdan mı bilinmez ama anoreksiya Erzurum'da çok sık karşılaşmadığımız bir durum." ifadelerini kullandı.

Anne ve babalara uyarılarda bulunan Dr. Mahmut Gürbüz, "Ruhsal hastalıkların hemen hemen hepsinde aile içi ilişkiler çok önemli. Çocukluk çağlarında anne ve babalar çocukların isteklerine saygı duymalılar, her zaman çocuklarını cesaretlendirmeliler, hatalarını yanlış görmekten ziyade onlarla oturup hatalarını konuşmalılar. Kız erkek ayrımı yapmadan her ikisine de eşit şartlar vermeliler. Ruhsal hastalıklar genellikle çocukluk döneminde başladığı için ailelerin daha dikkatli olmaları gerekir." şeklinde konuştu.

Alternatif tedaviler tıp fakültelerinde

■ Geleneksel tıp yöntemleri insanlık tarihi kadar eski. Son yıllarda da popülerliğini arttırıyor. Akupunkturdan müzik terapisine kadar çok geniş bir yelpazeye sahip olan tedavilere, modern tıbbın tamamlayıcısı olarak müracaat ediliyor. Doç. Dr. Yasemin Çayır, Amerika'da modern tıbbın geleneksel tıpla birlikte çalıştığını, Türkiye'de de iki üniversitede bölüm açıldığını söyledi.

Sümeyye Yalçın

Modern tıbbın akıl almaz gelişimine rağmen geleneksel tıp yöntemleri kuşaktan kuşağa aktarılmaya ve hastaların umudu olmaya devam ediyor. Modern tıpla çok ayrı yöntemlere sahip olan geleneksel tıp aslında yüzyıllardır kullanılan ve insanlar tarafından bilinen tedavileri içeriyor. Günümüzde yeni yeni ortaya çıksa da temelini paleotik döneme kadar dayandırmak mümkün. Modern tıpta insan vücudu bir makine olarak kabul edilirken geleneksel tıpta insanların bir ruhu olduğuna ve tedavi yapılırken de hem ruhun hem de bedenin iyileştirilmesi sağlanıyor.

Geleneksel tedaviler arasında en çok kullanılan ve insanların ruhu olduğunu kabul eden Akupunktur tedavisi kişiye özel tedavileri kapsıyor. Bunun yanında Hipnoz, Fitoterapi, kupa tedavisi ve müzik terapisi geleneksel tıp yöntemlerinin olmazsa olmazları arasında. Tüm dünyada yaygınlık kazanan geleneksel tıp yöntemleri Türkiye'de yeniden gün yüzüne çıkmış durumda. Bu alanda çalışan iki üniversite bulunuyor: Atatürk Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi. YÖK'ün de desteklediği geleneksel tıp yöntemleri 2012 yılından beri aktif olarak hizmet veren Atatürk Üniversitesi Akupunktur ve Tamamlayıcı Tıp Yöntemleri Uygulama ve Araştırma Merkezinde akupunktur, hipnoz ve kupa tedavisi alanında yürütülüyor.

Çalışmalara öncülük eden Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Yasemin Çayır, geleneksel tıbbın tekrar yaygınlaşmasından memnun olsa da, merkezin henüz tanınmıyor oluşundan yakınıyor. Üniversite'nin yanında geleneksel tıbbın Erzurum'da bilinmesine olanak sağlayan Alternatif Tıp ve Doğal Tedavi Uzmanı Alparslan Yılmaz, bu işe gönül vermiş birisi. Yıllardır bu mesleği yapması ve tedavi merkezinde iyileştirdiği hastalarının namını yavaş da olsa kulaktan kulağa yaymasıyla tanınıyor. Geleneksel tıbbın bir diğer yöntemiyle ilgilenen İsmail Çat ise, Fitoterapi (bitkilerle tedavi) alanında uzman. Bu alanda eğitim ve sertifikalar almış birisi olarak Erzurum'da baharat ve şifalı bitkilere yönelik küçük bir aktar işletiyor.

Alparslan Yılmaz

Farklı gözle bakabilmek…

Geleneksel tıp yöntemleri modern tıbbın alternatifi gibi sanılsa da, aslında halk kültürünün bir parçası. Modern tıp ortaya çıkmadan öncede hacamat, sülük tedavisi, müzik terapisi ya da şifalı bitkilerle tedavi hep kullanılan tedavi yöntemleriydi. Bu tamamlayıcı tedavileri vücuda farklı açıdan bakabilmek olarak tanımlayan Alternatif Tıp ve Doğal Tedavi Uzmanı Alparslan Yılmaz; dünyada kullanılan geleneksel tıp yöntemlerinin yaklaşık 40 tane olduğunu ve kendisinin de 27 dalda uzman olduğunu söylüyor. Yılmaz, "İnsanlık var olduğundan bu yana hep süregelen geleneksel tıp ya da alternatif tıp yaklaşık olarak 40 civarında yöntemi kullanıyor. Ben 27 dala hâkimim ve bu dalda tedaviler yapıyorum. Gerçekten değişik bir olay, değişik bir gözle vücuda bakabilmek demek daha doğru olur. Örneğin modern tıpta bir sürü branş yer alıyor. Kulak burun boğaz, Gastroentoloji, Kalp cerrahisi gibi. Alternatif tıp öyle bir şey ki bir hastaya uygulanan tedavi başka hastada bazen etki etmeyebiliyor. Kişiye özel ve farklı bir bakış açısıyla tedaviler yapılıyor. Yani modern tıbbın umudunu kestiği hastalar bu tedavilerle hayat bulabiliyor. Mesela 24 yıldır yürüyemeyen bir hastam vardı, o artık umudunu kesmiş doktorlar ona yürüme şansı artık kalmadığını söylemiş. Haliyle hastanın da umudu tükenmiş tabi, onu kendi evinde ona uygun koşullarla tedavi etmeyi başardık. Oldukça zor ve sabır isteyen bir süreçti ama bunu alternatif tıpla yapmak mümkün olabiliyor." dedi.

Tamamlayıcı tedavi yöntemleri her yaş grubundan insana uygulanabildiği gibi herhangi bir yan etkisi de bulunmuyor. Vücuda dışarıdan bir şey verilmediğini söyleyen Alparslan Yılmaz'a göre, tamamlayıcı yöntemlerin en büyük avantajı ilaç tedavi süresince vücutta bir şeylerin tedavi olmasını sağlarken bir yandan da başka organlara zarar verebiliyor. Bu alternatif tıpta mümkün değil. Onun için her yaştaki insana rahatlıkla uygulanabilir olması çok önemli, fakat Sağlık Bakanlığı'nın bu konuyla ilgili yaş sınırlaması mevcut. Bu yöntemler, resmi yerlerde sadece 18 yaş ve 85 yaş arası kişilerde uygulanabiliyor.

En büyük engel hekimler

Doğu Anadolu Bölgesi'nde geleneksel tedavileri yöntemleri uygulayan bir merkez daha yok. Atatürk Üniversitesi geleneksel tıp ve tamamlayıcı tedaviler anlamında bu merkeze sahip ve aktif olarak çalışan tek üniversite. Bu merkezin bilinmesi için kurslar ve dersler veren Yasemin Çayır, başta hekimlerin bu tedavilere karşı çıktıklarına değiniyor. Dünyada bu duruma daha ılımlı bakıldığını ve Türkiye'de böyle bir şeyden bahsetmenin mümkün olmadığını düşünüyor. Çayır şöyle konuşuyor: "Bu tedavileri uygulayan hekimler olarak bizim önümüzdeki en büyük engel hekimlerden... Hepimiz modern tıp üzerine yetişiyoruz fakat bazı hekimler bu tedavilere olumsuz bakıyorlar. Doktorlar bu merkeze uygun hastaları bize yönlendirseler, biz burada daha çok hasta görür daha çok tecrübe edinir ve tabii ki daha çok insana faydamız dokunur. Ama Akupunkturun, Hipnozun ne olduğunu bilmeden bu merkezde nasıl tedavileri yapıldığını bilmeden hekimler ön yargılı yaklaşarak buraya hasta göndermiyorlar. 'Aman sakın gitme! Kanser hastasısın, Akupunktur yaptıramazsın' diyen birçok doktor var maalesef. Bu anlamda dünya daha açık ve ılımlı. Örneğin; Amerika'da bazı klinikler ortak çalışıyor. Hekim hastadan sonuç alamayınca tamamlayıcı tedavilere yönlendiriyor. Ben şunları yaptım, siz bu hastaya ne yapabilirsiniz diyor. Haliyle başka tedaviler uygulanmaya başlanıyor."

Geleneksel tıbbın belki de en çok rağbet görülen alanlarından birisi de Fitoterapi (Bitkilerle tedavi). Erzurum'da yıllardır aktarlık yapan İsmail Çat çıraklıktan beri bu işi öğrenmiş, aynı zamanda eğitim ve sertifikalar almış. Alternatif tedavileri, alternatif olarak görmediğinden bahseden Çat, günlük hayatta olması gereken rutin bir eylem olarak tanımlıyor. Vücutta bir ağrı olduğu zaman ağrıyı o anlık geçiren, yatıştıran ilaçlardan, tedavilerden ziyade kalıcı çözümler uygulanması gerektiğini ve bunu alışkanlık olarak yerine getirmenin doğru olduğuna inanıyor. İsmail Çat'a göre, örneğin şeker hastasının şekeri çıktığı zaman birden düşürücü şeyler yapılmamalı. Nar ekşisi veya tarçın yiyerek birden düşürmek yerine her gün az miktarda yoğurt yemek veya karbonhidratlı yiyeceklerden uzak durmak kalıcı çözüm sağlayabilir.

Doç. Dr. Yasemin Çayır

Önce doktora

Gerektiğinde cerrahi müdahalelerin yapılmasını kabul eden İsmail Çat, işin bu raddeye gelmeden önlem alınması kanaatinde. Gelen müşterilerine de rahatsızlıkları konusunda yardımcı olmaya çalışarak insanlara fayda sağlamaya çalışıyor. Çat, "Aktara gelen ve 'Şu rahatsızlığım var, ne iyi gelir?' diyen hastalara önce doktora gidip gitmediğini, kullandığı bir ilacın olup olmadığını soruyorum; ona göre çeşitli baharatlar ve karışımlar öneriyorum. Örneğin kadınlar için hazırladığım bir karışım var; özellikle yumurtalıklarında sorun olan kadınların kullanabileceği bir karışım. Şeker hastalığına iyi gelen bir karışım da var; bununla ilgili olumlu anlamda çok fazla tepki aldım. İçinde birçok baharat ve tohum var. Toz haline getirilip yoğurtla tüketiliyor. Yani iyileşen, faydasını gören çok oldu aslında; zaten bunları görmeyip duymayınca da bu mesleği yapmanın bir anlamı kalmıyor." dedi.

İsmail Çat

İnsanlar daha ilgili daha bilinçli

Günümüzün iletişim imkânlarıyla birlikte insanlar alternatif tıp konusunda daha bilinçli hale geldi. Tüm imkânları deneyen, modern tıpta bir çözüm bulamayan hastalar alternatif başka tedaviler arıyor. Hem araştırıp, soran hem de duyan insanlar doğal olarak arayış içine giriyor.

Önceden insanlara hastalıklarına göre bitki karışımları önerdiğini söyleyen İsmail Çat, şimdi durumun çok farklı olduğunu söylüyor: "Yaklaşık 15 yıl önce insanlar, zencefilin ne olduğunu bilmiyordu. O zamanlar ben önerirdim; şu hastalığa iyi gelir, faydalı diye. Ama şu an insanlar gelip alacağı şeylerin adını söylüyor. Hangi hastalığa ne şekilde tüketilince fayda sağlayacağını biliyor. O yüzden gerek bu konuda uzman hekimlerin yönlendirmesiyle gerekse medyada yer alan bu tür içeriklerin artmasıyla insanlar ilgilerini de bu yöne çevirdi."

Akupunktur, hacamat, hipnoz

Geleneksel tedavilerin çok geniş kullanım alanları olduğunu söyleyen Doç. Dr. Yasemin Çayır, 2012 yılından beri Atatürk Üniversitesi'nde Akupunktur ve Tamamlayıcı Tıp Yöntemleri Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde hastaları tedavi ediyor. Atatürk Üniversitesi'nin Türkiye'de bu merkeze sahip ikinci üniversite olduğuna dikkat çekerken henüz çok fazla tanınmamasından yakınıyor. İnsanların kulaktan kulağa duyup geldiğini ya da bazı bilinçli insanların araştırıp burayı buldukları söylüyor: "Akupunktur insanlar tarafından yeni yeni bilinmeye başladı. Özellikle bu bölgede yaygın olan tedavi türü Hacamat fakat insanlar bunu sadece peygamber sünneti diye biliyor. Hâlbuki bu tedaviler sadece hastalık için değil senede bir kere hastalanmamak ve dinç kalmak için de yapılmalı. Sağlık Bakanlığının müsaade ettiği belli başlı metotlar var. Bunlar; Akupunktur, Kupa Tedavi ve Hipnoz Tedavisi. Akupunktur vücudun belli yerlerine iğne batırılarak yapılan bir tedavi, Hipnoz bilinçaltına telkinler verilerek yapılıyor. Kupa Tedavisi ise; halk arasında Hacamat olarak biliniyor, sırt bölgesine kupalar vurularak kesikler atılıyor ve vücuttaki toksit kanın atılmasını sağlıyor. Bir de sülük tedavisi var, tıbbi sülükler kullanılarak yapılan tamamlayıcılar tedaviler arasında sayılabilir." Üniversite'nin tedavi merkezine gelecek kişilerin ilk olarak bir hekimden hastalıları hakkında teşhis almaları gerektiğini söyleyen Çayır, bazı tetkiklerden sonra tedavilere başlanabildiği fakat tedavilerin SGK tarafından karşılanmadığı için belli bir miktar ücret ödendiğini belirtiyor.

Her adımda İsrail zulmü

Filistinlilerin İslam İşbirliği Örgütü ve Birleşmiş Milletler nezdinde yaptığı girişimlerin ardından Cumhurbaşkanı Erdoğan'a minnettarlıkları tavan yaptı. Doğu Kudüs sokaklarında Türk bayrakları ve Erdoğan posterleri daha da arttı. El Halil'de bir öğretmen, "Türkiye halkı iyi insanlar, kardeşlerimiz. En büyük Erdoğan, inşallah halifetü'l-müslimin" sözleriyle beklentisini dile getirdi. İşte Atatürk İletişim muhabirinin Kudüs, El Halil ve Beytüllahim izlenimleri...

Ali Öztürk Yılmaz

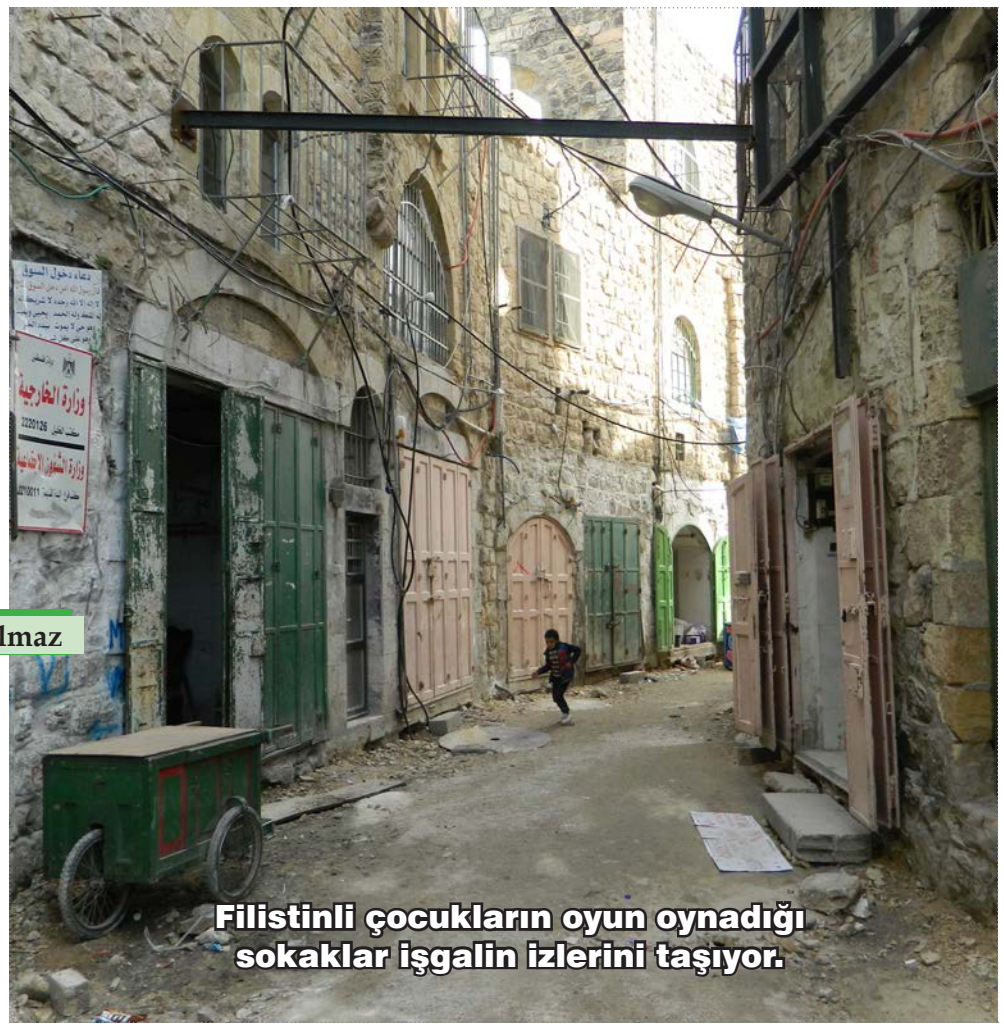
Filistinli çocukların oyun oynadığı sokaklar işgalin izlerini taşıyor.

Osmanlı'nın Kudüs'ten çekildiği tarihten günümüze kadar Ortadoğu'da kan akıyor. 1948'de İsrail'in kuruluşunun ardından zulüm daha da arttı. Milyonlarca Filistinli evlerinden, topraklarından sürüldü. Filistin halkı, kendi ülkelerinde mülteci olarak yaşayan tek millet olarak tarihe geçti. Sykes-Picot Antlaşması ve Balfour Deklarasyonu çerçevesinde yapılan gizli pazarlıklar günümüzde yaşanmakta olan sorunların temelini teşkil ediyor. İsrail, 1967 yılındaki Altı Gün Savaşı'nda, Ürdün'ün kontrolü altında bulunan Doğu Kudüs'ü işgal ettiği tarihten bu yana işgalini sürdürüyor. Bu işgalin en büyük destekçisi; yüz yıl önce İngiltere idi, günümüzde ise bu görevi ABD üstlendi. İslam ülkelerinin sessizliği İsrail'in "Büyük Ortadoğu" hayalini gerçekleşmesine vesile oluyor. Tek itiraz sesi Türkiye'den yükseliyor. ABD'nin Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanımasına ilk andan itibaren tepki gösteren tek ülke Türkiye oldu. Türkiye İslam İşbirliği Örgütü'nü topladı; İslam ülkelerini ABD ve İsrail'e karşı tavır almaya zorladı. Ardından BM'de ABD'nin kararına karşı yapılan oylamaya öncülük etti ve kararın aleyhine oy verilmesi için çaba gösterdi. BM, belki tarihinde ilk kez ABD aleyhine bir karar aldı.

Doğu Kudüs'te Türkiye'nin çabalarının takdir edildiğine, diğer ülkelerin yeterince tepki göstermemesinden duyulan rahatsızlığa kolaylıkla şahit olunuyor. Filistinli bir esnaf, "İnşallah bu işgale susanları, göz yumanları Allah cezalandırır. Türkiye'den Allah razı olsun." diyerek sessiz kalan İslam ülkelerine sitem ediyor. Selahaddin Eyyûbî'nin "Ey Allah'ım! Mübarek Kudüs'ü Haçlı işgalinden kurtarıp, şu güzel minberi de Mescid-i Aksa'daki yerine koymadan, gülmek bana haram olsun!" sözlerine mahzar olan bir şehir iken, günümüzde İslam devletlerinin sessiz kalmasından dolayı kan ağlıyor.

Kudüs bizimdir!

Kudüs sokaklarının her köşesinde İsrail askerlerinin yer aldığı kontrol noktaları bulunuyor. Dört tarafı da işgalci İsrail askerleri tarafından çevrilen mazlum Filistin halkı, her şeye rağmen hayatın devam ettiğini ve cihadın kıyamete kadar süreceğini hatırlatıyor insana. Kudüs sokaklarındaki gençlerin "Umutsuzluk haramdır." ikazı bizleri derinden sarsıyor.

Türk olduğumuzu öğrenenler "Ya Habibi", "Ehlen ve Sehlen" diyerek söze başlıyorlar, hemen ardından Erdoğan'ı soruyorlar. Türk olduğumuzu duyan gençler "faddal" (buyurun) diyerek bizi sofralarına davet ediyorlar.

Çocuklar fotoğraf çektirmekten hoşlanırlar. Kudüs sokaklarında çocuklarla fotoğraf çektirmek istiyorum; çocukların gözlerinde işgalci İsrail tarafından fişlenme korkusu hissediliyor, reddediliyorum. İkramda bulunmak istiyorum; gözüme bakıp susuyorlar. Müslüman mahallelerinde yoksulluğun, işgalin her haline şahit oluyoruz.

Ülkemizde "Filistinliler toprak sattı." diyerek yaratılan algıyı Kudüs'e gidip gördüğünüzde yıkıyorsunuz. Milyon dolarlara topraklarını Yahudilere satmak yerine; canı pahasına direndiklerini görüyorsunuz. İşgale ve zulme rağmen "Kudüs bizimdir!" şiarını dünyaya haykırıyorlar.

Eski Kudüs'ün Yahudi mahallelerinde hayat çok farklı devam ediyor. Sokaklarda ya askerlerle ya da silahlı sivil Yahudilerle karşılaşıyoruz. Yahudiler, Burak (Ağlama) Duvarı'nın M.Ö. 587 yılında Babiller tarafından yıkılan Süleyman Mabedi'ne ait olduğuna inanıyorlar. Süleyman Mabedi'ni tekrar inşa ederek, dünyaya Kudüs'ten hükmedeceklerine inanan Yahudiler, birçok noktaya Süleyman Mabedi'nin resmini ve maketini yerleştirmişler. Oysa Süleyman Mabedi'nin orijinal haliyle tekrar inşa edilebilmesi için Kubbetü's-sahra'nın ve Kıble Mescidi'nin yıkılması gerekiyor. Yahudiler bir gün Mescid-i Aksa'yı yıkacaklarını dünyaya açıkça ilan ediyorlar.

İlk kıblemiz

Mescid-i Aksa ki, Kur'an-ı Kerim'de çevresinin mübarek kılındığı müjdelenen ilk kıblemiz. Kudüs ki, Yahudilerce "Eğer seni unutursam ey Kudüs, sağ elim hünerini unutsun; eğer seni anmazsam ey Kudüs, dilim damağıma yapışsın." sözleriyle anılan kutsal şehir. Mescid-i Aksa; surların içerisinde yer alan eski şehrin de içinde, ikinci bir surla çevrili, 144 bin metre karelik dikdörtgen bir alandan oluşur. Mescid-i Aksa bilerek yahut bilmeyerek, 144 bin metre karelik kutsal alan Kubbetü's-sahra ile sınırlandırılmış. Aksa'nın ve Kudüs'ün bu yapıdan ibaret olduğu algısı oluşturuluyor. Oysa Mescid-i Aksa, yalnızca Kubbetü's-sahra'dan ibaret değil; Kubbetü's-sahra, Mescid-i Aksa kutsal alanının içerisindeki bir yapı.

Müslümanlar Mescid-i Aksa'nın önünde her an nöbet tutuyor.

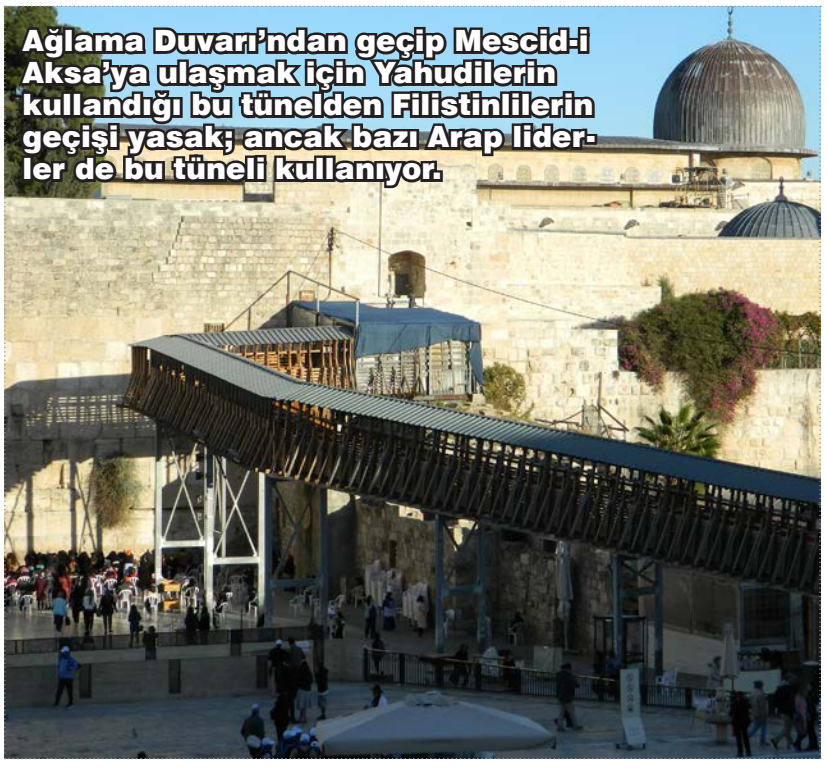
Ağlama Duvarı'ndan geçip Mescid-i Aksa'ya ulaşmak için Yahudilerin kullandığı bu tünelden Filistinlilerin geçişi yasak; ancak bazı Arap liderler de bu tüneli kullanıyor.

Filistinlilerin dükkanlarının bulunduğu dar sokak İsrailliler çöplerinden ancak bu şekilde korunuyor.

El Halil'e girmek için turnikelerden geçmek gerekiyor.

Dükkânına 24 milyon dolar verdiler; satmadı

Kudüs çarşısında bir dükkâna giriyorum. Yine her yerde olduğu gibi Türk olduğumu duyunca ikramlar geliyor. Girdiğimiz dükkânı İsrail'in resmi makamlarının satın almak istediğini öğreniyorum. Abdurrahman Kadir ise ne pahasına olursa olsun satmayacağını belirtiyor. "Topraklarını sattılar" diyerek ülkemizde kötülediğimiz bu kişi de Filistinli. Abdurrahman Kadir'e 24 milyon dolar teklif ediliyor, fakat teklifi kabul etmiyor. Bu dükkânın altından Mescid-i Aksa'ya gizli geçit olduğu için İsrail devleti satın almak istiyor ama yine de Abdurrahman Kadir satmıyor. Bunları bize anlatırken gözyaşları durmuyor. Abdurrahman Kadir, "Bu dükkânın tamiri Türkiye tarafından yapılıyor. Türkiye'ye buradan selam gönderiyorum." şeklinde bizlere olan sevgisini dile getiriyor.

Abdurrahman Kadir

Siz gelin yeter

Mescid-i Aksa'dan çıkan kişiler kapı önünde toplanıp çay ve kahve içiyorlar. Dikkatimi çekti, selam vererek Muhammed isimli amcanın yanına oturdum ve benim Türk olduğumu duyunca, Muhammed amca başladı anlatmaya: "Buralar işgal altında; Müslümanların sesi çıkmıyor. Suudi Arabistan, Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri ve Mısır; ABD'nin emri altında yaşıyor. Bahreyn kralı Mescid-i Aksa'ya Yahudilerin gizli girişinden giriyor ve Yahudileri selamlıyor. Bize zulüm edenleri selamlıyor."

İşgalin ne boyutta olduğu ses tonundan anlaşılıyordu. Muhammed amca, "Ürdün kralı tarafından Mescid-i Aksa onarımı yapılıyor. Burada güvenlik, temizlik gibi işçileri yapanların parası Ürdün tarafından karşılanıyor fakat Ürdün de İsrail tarafından yönetiliyor. Ürdün de bizi düşünmüyor. Eğer Kudüs giderse sıranın Ürdün'e geleceği korkusuyla bize yardım ediyor. Bizi sizler düşünüyorsunuz ve sizler savunuyorsunuz. Sizlerin parasını, hediyesini istemiyoruz, siz buraya gelin ve bize sahip çıkın yeter."

Okul yolunda çifte arama

Bir şehirden diğer şehre geçerken sürekli pasaport ve kimlik kontrolleri yapılıyor. Kontrolü ise bilerek zayıf ve kısa boylu kadınlara yaptırıyorlar. Filistinliler bu aramanın anlamının; "Biz sizi en zayıf insanlarımıza aratırız." şeklinde olduğunu belirtiyor. Bu kontrolde pasaportumu uzattığımda ay ve yıldızı gören İsrail askerlerinin yüz ifadeleri birden değişiyor ve pasaportu kontrol ettikten sonra sert bir tavırla geri uzatıyor. Bu kontrollerde turist olduğumuz için bizi otobüsten indirmiyorlar fakat Filistinli öğrencileri aşağıya indirip arama yapıyorlar. Önce aşağıya inmeleri isteniyor ama öğrenci aşağıya indikten sonra İsrail askerleri kontrole kasıtlı olarak geç gelip öğrencileri dakikalarca bekletiyorlar. Bu kontrolde izin belgesi yoksa vay halinize. Her gün öğrenciler bu kontrolden iki kere geçip, okullarına gidiyorlar. Kendi ülkelerinde başka askerler tarafından aranmanın ne kadar zor bir durum olduğu, Filistinli çocukların gözlerindeki öfkeden anlaşılıyor. Filistinlilerin yaşanılan işgale isyanı olarak dile getirdikleri: "Ülkenizin aslanlarını öldürmeyin. Düşmanlarınızın köpeklerine yem olursunuz." sözü nasihat olarak aklımızın bir köşesinde bulunmalı. Ülkemizin ve devletimizin önemini anlamalıyız. Yoksa bir gün sıra bize de gelecek…

Bomba sesleri, ambulans sirenleri

El Halil, 400 Yahudi'nin, 250 bin nüfuslu şehri işgal ettiği bir yer. 400 Yahudi'ye silah taşıma yetkisi verilmiş. El Halil kentinin caddelerinde bir yandan bomba sesleri gelir, bir yandan da ambulans sesleri. Öğlen olmasına rağmen İsrail askerleri dükkânları kapattırır. Halk işgal altında, zorbalık altında yaşamına devam ediyor. İşgal edilen yerlerdeki işgalciler tarafından Müslümanların dükkânların üzerine çöp atılan şehirdir El Halil.

El Halil'de Hz. İbrahim, Hz. İshak ve Hz. Yakup'un eşleriyle birlikte medfun bulunduğu, işgal altındaki Hz. İbrahim Camii de işgalin bitmesini bekliyor. 1994 yılında Amerikalı bir Yahudi'nin, namaz kılan 84 Müslümanı şehit etmesinin ardından yarısının Sinagoga çevrildiği bir cami; öyle bir yerden bölünmüş ki imamın her namaz vaktinde Sinagog tarafında kalan minareye çıkabilmek için İsrailli görevlilerden izin alması gerekiyor.

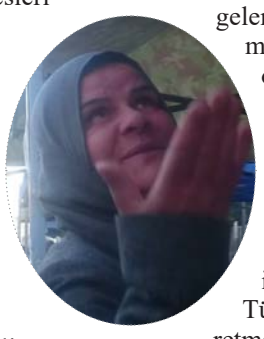

El Halil'de pazarda dolaşırken her yerden selam Türkiye seslerini duyuyoruz. Radyodan gelen Türkiye haberleri, Ak Parti seçim müziği ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın okuduğu şiirlerin sesleriyle ilerliyoruz.

Bir yanda bomba sesleri bir yanda ambulans sesleri... Biber gazı atılmış geçtiğimiz sokağa, herkes bir yerlere kaçışıyor. Böyle bir yer El Halil. Atıştırmalık bir şey almak için duruyoruz. Alışveriş yaparken Türkçe konuştuğumuzu anlayan bir öğretmen isimlerimizi soruyor; cevaplıyoruz. Kadın öğretmen, "Türkiye halkı iyi insanlar, kardeşlerimiz. En büyük Erdoğan, inşallah halifetü'l-müslimin (Müslümanların halifesi)." sözleriyle beklentisini dile getiriyor.

İsrail askeri yok!

Beytüllahim İsrail askerinin olmadığı tek şehir. Sokaklarda Filistinli polisleri görmek bizleri bile ne kadar mutlu ediyor. Bir taksi ile sokakları geziyoruz. Duvarlarda karikatürler, yazılar, resimler. Her bir sokak muhteşem şekilde boyanmış. Bir tarafta biber gazı kapsülleri, bomba izleri diğer bir tarafta gülen çocuklar. Mazlum Filistin halkı bu yaşama alışmış, çaresizliğe alışmış. Taksici, Filistin tarihini bir tarihçi edasıyla anlatıyor. Abdülhamid Han'a dualar ile bitiriyor anlatımını. Duvarlarda Trump'a hakaretleri görüyorum; hemen arkasından şanlı bayrağımızı ve övgü dolu sözleri.

Bizi unutmayın

Şam kapısına doğru yürürken, alışveriş yapan yaşlı bir amcaya denk geliyoruz, selam veriyoruz. Çat pat İngilizcesiyle kim olduğumuzu sormaya çalışıyor. Türk'üz deyince hemen bakışında bir hüzün beliriyor ve anlatmaya başlıyor yaşlı gözlerle: "Sizler Abdülhamid'in torunlarısınız. Sizler kurtaracaksınız buraları. Bizi unutmayın, gelin buralara; gitmeyin." Bizlere sarılıyor, ağlıyor. İşte zulmün, işgalin gözyaşları bunlar. Biz ise unuttuğumuz bu insanların topraklarını sattığını düşünüyoruz.

Erdoğan aynı Abdülhamit

Türkiye sevgisini sokaklarda, dükkânlarda ve çoğu yerde görmek mümkün. Dükkânlarda alışveriş yaparken; Müslümanım derseniz pazarlık yapılıyor, hemen ardından Türk'üm derseniz pazarlığa gerek kalmadan indirim yapılıyor. Türk olduğunuzu anlayan esnaflar çay, kahve ikram ediyor veya dükkânında bulunan bir hediyelik eşyayı karşılık almaksızın armağan ediyor. Alışveriş yaparken yan dükkândaki tabela dikkatimizi çekti. Tabelayı incelerken Türkçe olarak 'içeri gelin' dendiğini fark ettim. Şaşkınlık içinde içeri girdiğimde hemen çay ikramı yapıldı. Eşi ile beraber giyim dükkânında çalışan ağabey, "Hoş geldiniz kardeşlerim. Burası sizin dükkânınız, biz sizleri çok seviyoruz. Liderinizi çok seviyoruz. Erdoğan aynı Abdülhamit." diyerek duygularını aktarıyor.

İyi ki varsın FUTBOL

Futbol spor olduğu kadar aynı zamanda ‘hayat’ demek diyoruz ama futbol gerçekten ‘hayat’ demektir. Futbolu sevenler, kendilerini ifade etmek için futbol terimlerini adeta hayatlarına endekslemiş durumda. İşte Kahramanmaraş’tan bir kaç sahne ile futbol aşkının hayata yansımaları...

Metehan Nazlı

Futbol milyonlar, yüz milyonlar için artık milletlerarası yarışmaların tasdik edilmiş en büyük alanı, kuralları net bir şekilde konulmuş en önemli yaşam alanı... Milletlerarası yarışma derken, sıcak savaşlar gibi yok edici ve yıkıcı bir alan hiçbir zaman olmadı, olmayacak da! Oldukça yapıcı, yakınlaştırıcı ve birleştirici... Bunlardan dolayıdır ki artık futbol bir yaşam biçimi; her şeyimiz adeta…

Futbol gerçekten bir aşk… Güzeller güzeli bir kadın, bir de yakışıklının da yakışıklısı erkek… Delikanlı erkek kadına, güzeller güzeli kadın ise erkeğe bakıyor ve aralarında küçük bir top birinden öbürüne koşuyor. Bütün bunları düşününce aşk böyle başlıyorsa bizim futbol da böyle bir aşk! İşimizi, gücümüzü, yemeğimizi her şeyimizi bırakıp ona koşuyoruz. Sahada 22 kişi, hatta bu sayıya hakemleri de eklersek 26-27… Tribündekiler; 50 bin, 100 bin… Bir de tabii televizyon başındaki milyonlar… Gazeteleri ve televizyonları katmıyorum bile… Herkesi birleştiren ortak nokta futbol aşkı!

Evrensel bir yaşam tarzı olan futbol, aynı zamanda Kahramanmaraş’ta da evrensel bir hal almış durumda. Kahramanmaraş’ın yerel liginden, profesyonel ligine kadar herkes bu aşkın izinden gidiyor. Bunun yanında Kahramanmaraşlı futbolseverler, kendileri için aşkın 6 harften ibaret olduğunu ifade ediyor: Futbol

Futbol bir aşk gibidir!

Kahramanmaraşspor için yıllarını veren ve her hafta sesi kısılırcasına takımına destek veren Edeler Grubu Dernek Başkanı Ali Erbilir, futbol aşkına farklı bir pencereden bakıyor: “Aşk, pozisyon zenginliği istemektir, 3 puana değil seyir zevkine oynamaktır. Aşk, rakibin bunaltıcı ataklarında eşinin defanstaki hatalarında hemen kademeye girmek, eşine en kötü ihtimalde arkasında takımın emniyet sübapı vazifesini gören birinin olduğunu bilmenin rahatlığını sunmaktır. Aşk, kimi zaman takım değiştirmektir. Omuz omuza mücadeleye girmek, birbirine nizami şarj uygulamaktır. Kıran kırana mücadele etmektir. Ama oyun bitince kol kola eve gitmektir. Aşk, transfer için astronomik tekliflerle dayansalar bile kapınıza, forma aşkına kendi takımınızda oynamaktır.”

Aşk, golden sonra bir tek ona koşmaktır

Kahramanmaraş’ta 1976 yılında kurulan ilk semt takımı olan Fidanspor’un unutulmaz futbolcularından biri olan ve şimdilerde kulüp yöneticiliği yapan İbrahim Harmankaya, futbol aşkını semt-kulüp-taraftar üçlemesiyle anlattı: “‘Kutsal topraklara hoşgeldin!’ diye başlayan bir hikayedir bu futbol aşkı. Semt-kulüp-taraftar üçlemesinin birlikte yaşadığı kara parçasına verilen değeri göstermektedir. Ne bir ironi ne de dini bir gönderme söz konusudur. Bir vurgudur sadece, birlikte solunan havanın ulviliğine dikkat çekmek içindir. Fidansporluyum demek, Göztepeliyim demek, Beşiktaşlıyım demek o şehirleri dışlamak değil, aksine semtine daha fazla sahip çıkmak demektir. Herhangi bir semtte görülmemiştir ki, esnafın yarısından çoğu tabelalarını semt takımına ait renklerden yaptırsın ve dükkanına astırsın. Bir semtte kahvelerin ve iş yerlerinin o semtin takımlarının renklerinin bütün her köşeye asılması ve o semt takımının düşünce tarzının ete kemiğe bürünmesi ve bir aşk haline gelmesi bu ‘aşk’ durumunun bir göstergesidir.”

Bütün formalar kutsaldır!

Kahramanmaraş’ın en önemli gazetecilerinden biri olan ve hem amatör hem de profesyonel futbol tutkunu olan Gökhan Dökücü, formanın kutsallığının tartışma götürmez bir durum olduğunu belirtti. Formaların her zaman baş tacı olduğunu aktaran başarılı gazeteci ve futbol tutkunu Dökücü, “Çünkü içinde kim olursa olsun kulübün sahadaki, salondaki, hayattaki temsiliyeti ve simgesidir. Taraftarın nazarında paha biçilemez bir değerdir. Çamurlusu, eskisi, yenisi, solmuşu, her hali sevilir ve baş tacı edilir. O formada nice anılar saklıdır. Nice maçlar, nice deplasmanlar görmüştür. Zaman geçer, dünya değişir, futbol değişir, formanın en yalın haline, varlığına olan sevgi ve bağlılık değişmez” şeklinde konuştu.

Ancak günümüzde değişen ortamın futbol ortamını da değiştirdiğini hatırlatan Gökhan Dökücü, konuşmasına şöyle devam etti: “Lakin bir şeyler değiştikçe türlü anlamlar yüklediğin formaya da bir fiyat etiketi iliştirilir. Piyasanın sahasına giren forma metalaşır, alınır-satılır bir pazar ürünü olur. “Formanın hakkını ver” diye yapılan serzeniş tuhaf bir kısırdöngüde kalır. Formanın hakkını vermeyen sponsor mudur sporcu mu? Sponsor daha çok nakit yağdırsa daha yetenekli sporcular alınmayacak mıdır? O sporcuları da bir nevi emtiaya ve doyumsuz para budalalarına çeviren, böylelikle kulüplerin masraflarını yükselten de aynı kısırdöngü değil midir? Reklam ve sponsorluklar futbolun ve sporun (özellikle futbolun kitleler üzerindeki geniş etkisi süreci hızlandırmıştır) kapitalizme eklemlenmesinin sonucudur. Sponsorluk eylemi, sanıldığı kadar kolay bir yatırım/reklam girişimi değildir. Vergi matlarından düşmek gibi avantajlar getirse de, birilerini kazanırken, başkalarını kaybetme riskini de beraberinde getirir. Özellikle forma, TV yayınlarının sahayı hepten ele geçirmesiyle, görsellik açısından bulunmaz bir reklam alanı olmuştur; görme-algılama-bilinçaltına yerleşme ve sonrasında tercihleri etkileme/yönelme süreci için mükemmel bir platformdur. Ve forma reklamı günümüzün yadsınamaz gerçeğidir.”

Ve aşk duvarlara kazındı!

Böylesine etkili bir etki yaratan bir yaşam tarzı kendini ifade etmenin yollarını da farklılaştırdı. İnsanlar aşkını ifade edebilmek için şiirler, mektuplar yazarken, futbol aşıkları ise aşklarını duvar yazıları ile ifade etmeye başladılar. Bilindiği üzere ülkemizde ataerkil bir spor dalı olan futbolda, nadiren de olsa kadın aşıkları da ortaya çıkartır. Özellikle bunu Kahramanmaraş’ta bulmanın oldukça zor olduğu bir yerde futbol aşığı 22 yaşındaki Özge Kalaysız, futbolun artık duvarlara kazındığını belirtti. Kalaysız, futbolun kendisi için bir kazanç olduğunu ifade ederken, şöyle konuştu: “Futbol spor olduğu kadar aynı zamanda hayat demek… Futbolu sevenler, kendilerini ifade etmek için kullandıkları futbol terimlerini duvarlara aktararak hem sanatsal, hem esprili hem de duygulu mesajları duvarlara kazıyorlar. Bir Beşiktaşlı futbolseverin Demba Ba aşkı şu cümlelerle duvara kazınmıştı: “Ne Orhan baba, ne de Ferdi baba; Alemin kralı Demba Ba” ya da bir Galatasaraylı taraftarın çareyi şöyle araması: “Çare Drogba” Bunun yanında bir Fenerbahçelinin aşkı Alex’de araması gibiydi aşk. Nasıl mı: “Alex bile gitti, sen mi gitmeyeceksin?” İşte, futbolseverler kaybettikleri her şeyin yerine her zaman futbol aşkını koyuyorlar!”

Hayat futbola fena halde benzer

Aslında futbol her hali ile hayata benzer. Dar alanda Kısa Paslaşmalar adlı film repliğinde de denildiği gibi, futbol, 22 kişinin bir top pesinde koşmasından ibaret olmadığını, tıpkı hayatta olduğu gibi oyunun kontrolü elinizdeyken bir gol yiyebileceğinizi, topun her şeye rağmen yuvarlak olduğunu, adaleti barındırmadığını ve takım oyunu olduğunu anlatır insanlara... Ve ‘üç doğru pas yüzde doksan goldür’ diye devam eder.

‘Barları kapatın!’

Erzurum’da vatandaşların barlar caddesi olarak nitelediği ve öğrencilerin yoğun olarak yaşadığı Mumcu Caddesi’nde neredeyse her gece bir olay yaşanıyor. Olayların silahlı çatışmalara kadar varması ve bölgeden polislerin eksik olmaması bölge halkını ve özellikle öğrenci ailelerini tedirgin ediyor. Bölge esnafı ve öğrenciler barların kapatılmasını istiyor.

Güvende değiliz

Kendisine alkollü iki kişinin saldırdığını belirten Deniz Apartmanı sakinlerinden Atatürk Üniversitesi öğrencisi Hilal Nur Çokoy (22) şu ifadeleri kullandı: “17 Ekim 2017 tarihinde okuldan dönüyordum. Saat 22.30 sıralarıydı. Telefonda annemle konuşuyordum. Önümde yürüyen, alkollü olduklarını fark ettiğim iki adam bana küfür etmeye başladılar. Daha sonra ben hızlanınca peşimden koşmaya başladılar. Ben de koşarak apartmana girdim ve polise haber verdim. Polis kamera kayıtlarına bakmasına rağmen adamları bulamadı. Dört yıldır burada yaşıyorum. Her gün tedirginim. Kendimi güvende hissetmiyorum. Olaysız bir gün görmedim. Barların kapatılması gerektiğini düşünüyorum.”

Barlardan şikayetçi olan bir diğer öğrenci Sezer Akgün de geceleri dışarı çıkarken korktuğunu belirterek, “Bu durumdan çok sıkıldım. Artık rahat rahat dışarı çıkmak istiyorum. Buraya taşındığımdan beri huzurlu uyuyamıyorum. Barların artık kapatılması gerekiyor.” dedi.

Kız arkadaşıyla alkollü kişilerin sözlü tacizine uğradıklarını söyleyen Çağlar Yazıcı, “Bir değil iki değil, bu durum çok canımızı sıkmaya başladı. Polislere defalarca şikayette bulunduk. Ama değişen hiçbir şey olmadı. Barlar kapatılmazsa buradan taşınacağım.” dedi.

Esnaf da şikayetçi

Durumdan sadece öğrenciler şikayetçi değil. Bölgedeki esnaf da barlardan son derece rahatsız. Restoran işletmecisi A.T, “Burada görmediğimiz olay kalmadı. Bıçaklar mı çekilmedi, silahlar mı patlamadı. Defalarca camı çerçeveyi indirdiler. Burada esnaf olmak çok zor. Gündüzleri her şey normalken geceleri başka bir yere dönüşüyor bu cadde. Polislerle ahbap olduk artık. Şu barlar kapansa da artık huzur bulsak.” diye yakındı.

Diğer bir esnaf R.A da, “Yıllardır hep aynı şeyi söylüyoruz. Kapatın artık barları diyoruz ama hiç icraat yok. Huzurlu günler geçirmek istiyoruz artık.” dedi.

>> Cansu Aktürk

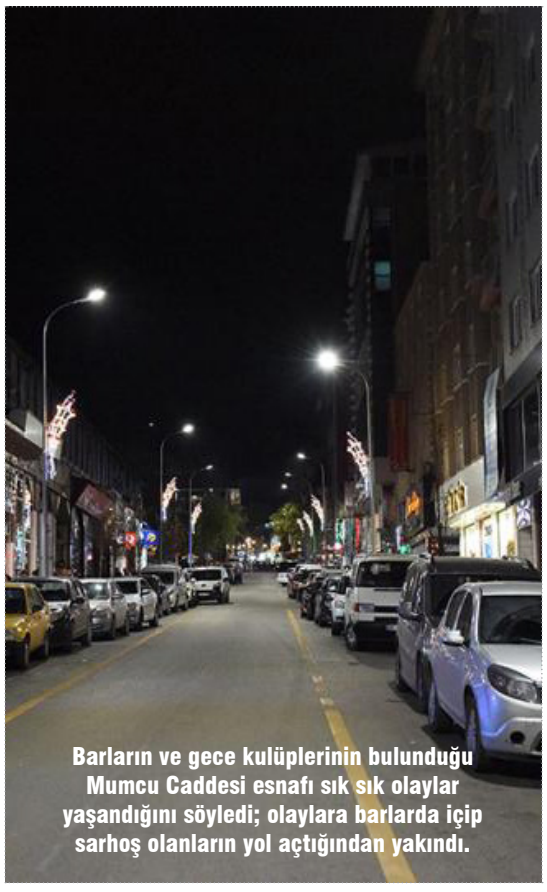

Barların ve gece kulüplerinin bulunduğu Mumcu Caddesi esnafı sık sık olaylar yaşandığını söyledi; olaylara barlarda içip sarhoş olanların yol açtığından yakındı.

Bu kütüphane, geleni şair yapıyor!

Habib Baba Kütüphanesi

■ Erzurum'un Mahallebaşı semtindeki Habib Baba Kütüphanesi müze konseptiyle diğerlerinden ayrılıyor. Kütüphane Müdiresi Şule Kayserili kütüphanenin insanları şairleştirdiğini belirterek, "Kütüphaneye gelip de şiir yazmadan gidenini görmedim." dedi. Ziyaretçilerine ikramda bulunduklarını da ifade eden Kayserili, kütüphaneye özellikle öğrencilerin yoğun ilgi gösterdiğini söyledi.

Yağmur Yıldırım

Erzurum'un ihmal edilen semtlerinden Mahallebaşı'nın ara sokaklarında bulunan Habib Baba Kütüphanesi önceden Habib Baba'nın yaşadığı evin kütüphaneye dönüştürülmesiyle 2014 yılında açılmıştı. Özellikle öğrencilerin çok sık ziyaret ettiği kütüphanede Büyükşehir Belediyesi'nin katkısıyla çeşitli ikramlarda da bulunuluyor. Habib Baba Kütüphanesi Müdiresi Şule Kayserili, kütüphane ile ilgili bilgi verdi. Kütüphanedeki ortamın gelenleri etkilediğini, kitap okumak ve ders çalışmak için girenlerin şiir yazmadan çıkmadıklarını anlattı.

Kendinizden biraz bahseder misiniz?

1990 yılında Erzurum Pasinler'de doğdum. İlkokul, ortaokul, lise ve üniversite eğitimimi Erzurum'da tamamladım. Üniversitede tarih bölümü okudum. 2010 yılından beri aktif olarak devlet memurluğu yapıyorum. Şu an Erzurum Büyükşehir Belediyesi bünyesinde kültür ve sosyal işlerde çalışıyorum.

Habib Baba kimdir?

Aslen Hindistanlıdır. Babası ile birlikte Bitlis'e gelip Uşşâki Ali Baba'ya talebe olmuştur. Kısa zamanda yetişip kâmil bir velî olmuş ve hocasının emriyle önce Şam'a, sonra Erzurum'a gelerek insanlara İslâmiyeti anlatmış, dünyâ ve ahiret saâdetine kavuşmaları için çalışmıştır. 1847 yılında vefât eden Habîb Baba daha önce Timurtaş Paşa Türbesi diye bilinen Erzurum'daki türbeye defnedilmiştir. Türbede Habîb Baba dışında beş kabir daha vardır. Allah dostu insanlar onlar bizim çok idrak edebileceğimiz düzeyde değiller. Çok mühim şahsiyetler. Fakat bu mahalleye çok sinmiş onun havası. Gelen insanlar da hep ondan bahsederler. Diyorlar ki bu evde yaşarken hiç yoksulluk görmedik. Çok bereketliydi. Huzurluydu. Bu evde yaşadığımız günleri çok özlüyoruz. Biz bunu Habib Baba'nın kerametine bağlıyoruz. Halk tarafından zaten çok seviliyor. Vefat edince Gürcükapı'daki türbeye defnedilmiştir.

Kütüphane hakkında genel bilgi verir misiniz?

Şehrin fiziki koşulları coğrafi konumuna göre değerlendiriliyor. En önemli özelliği 4 bölümden oluşuyor. Harem, selamlık, eyvan ve mutfak bölümünden oluşuyor. Okuma ve müdüriyet bölümü harem kısmına tekabül ediyor. Selamlık kısmı daha ziyade alt kat oluyor. Gece nöbetçimiz sabah 7:30'da işini teslim ediyor bize. 7 buçukta o muhakkak çay makinesini doldurur. Suyu kaynatır sabah 8'de gelen öğrencimiz bizden sıcak çay içer. Belediyenin bir imkanı bu. Sıcak su, çay ve kahve imkanı veriyor. İstedikleri bir şey olursa yardımcı oluyoruz. Halka hizmet noktasında belediyenin bu çalışması çok yararlı. Biz burayı eski Erzurum evi olarak değerlendirelim istedik. Çünkü kültür adına yapılması gereken bir şey bu. Hem kitap hem tarihi dokuyu koruyorsun. Bu çok güzel bir şey. Böylece bir taşla iki kuş vurduk. Alt katı müze gibi değerlendirmemizdeki amaç; buraya turistler de geliyor; hem evin dokusunu bozmuyoruz hem de insanlar kültürümüzü öğreniyorlar. Biz hayat bilgisi dersi veriyoruz aslında. Kütüphanemiz 2014 yılında açıldı; 2 yıl tadilat sürdü. Aslına uygun yapmaya çalıştık. Fakat aldığımızda dört duvardan ibaretti. Biz nasıl yapabilirizin derdine düştük. Yaklaşık 9 binin üzerinde kitabı var. Tüm Türkiye'nin kullandığı yordam denilen yazılımı kullanıyoruz. Barkodluyoruz ve okuyucuya hizmete sunuyoruz.

Şule Kayserili

Tarihi bir Erzurum evinin düzenlenmesiyle oluşturulan kütüphane, iç mimarisiyle de ziyaretçilerini cezbediyor. Kütüphanenin bir katı da Erzurum evi müzesi olarak hizmet veriyor.

Kütüphanenin kapasitesi ne kadar? Kaç bölümden oluşuyor?

Kitaplarımızı türlerine göre toplum bilimleri, sağlık, edebiyat, tarih vs. diye sınıflandırıyoruz. Bunların aralarında en yoğunlukta olan bölümümüz edebiyat bölümüdür. Bütün kütüphanelerimizin fiziki şartlarını hesaba katarak kitaplıklarımızı oluşturuyoruz. Bilgi evlerimizin kitap kapasitesi 13 binin üzerinde fakat buranın şartları buna çok müsait olmadığı için 9 bine yakın bir rakam var bu kütüphanemizde.

Onun dışında kaynak kitaplarımız, üniversite kitaplarımız, akademi kitaplarımız da fazlasıyla mevcut ve yoğun. Kitaplarımız güncel. Aldığım güncel kitapları barkodladıktan sonra önce ben teşhir amaçlı koyuyorum. Öğrencilerimiz görüyor. Bazen öğrenciler geliyorlar, şu kitabı istiyorum; şu kitap yeni çıkmış, bilginiz var mı? Araştırıyoruz eğer uygunsa kesinlikle alıyoruz.

Kütüphaneden aynı anda kaç kişi yararlanabiliyor?

Öğrenci kapasitemiz günlük 70'in 80'in üzerinde oluyor. Çok yoğunlaştığımız dönemler oluyor. Final ve vize haftaları özellikle. O dönemlerde öğrencilerimizi kafeteryaya kadar indirmek zorunda kalıyoruz. Ama yoğun olarak en yoğun dönemlerimiz öğleden sonra hiçbir sandalyemiz kalmıyor. Kütüphanemizde yaklaşık 70 tane sandalye var. 70 sandalye de doluyor. Çoğu zaman misafir sandalyemi de veriyorum.

Kitapları nasıl temin ettiniz?

Satın aldık. Halkımız sağ olsun evlerinden kitap getirenler oldu. Hitap ettiğimiz kitle daha çok öğrenci kitlesi olduğu için biz daha çok kaynak kitaplar temin ettik. Güncel kitapları baz alarak satın alımlarımızı gerçekleştirdik. Erzurum Büyükşehir Belediyesi bünyesinde Kültür Daire Başkanlığı kültüre yıllık bütçe ayırıyor. Mehmet Sekmen bu konuya çok duyarlı. Halkın talepleri doğrultusunda hareket ediyoruz. Kitabı ve kütüphaneyi seven insanlarla çalışmak bizim işimizi çok kolaylaştırıyor. Çünkü ne kadar yararlı olabiliriz, onun peşine düşüyoruz biz.

Peki kütüphanedeki bütün kitaplar ödünç veriliyor mu?

Ödünç verme sistemini henüz geliştirmedik. Çünkü bunun için arafayda sistemini almamız gerekecek. Sürekli kütüphane açıyoruz. ESMEK'leri oluşturduk. ESMEK'lerin de çok zengin kütüphaneleri var. Bir kütüphanenin yaklaşık 8 binlik bir kütüphanenin barkodlanıp hazırlanması işi çok iyi bilen insanlar tarafından 6-7 ayı bulur. Biz şöyle dedik; bütün kütüphanelerimiz bitsin biz sonra arafayda sistemine geçelim. Yani radyoaktif dalgalarla çalışan bir sistem. Üniversitenin kütüphanesinde olduğu gibi. Biz de bu sistemi yapınca ödünç vermeye başlayacağız.

Yapılan aktiviteler var mı?

Tabii ki. Geçenlerde çok hoşuma giden bir durum oldu. Subay eşleri geldiler. Evde kitap okuyoruz; arkadaşlarımızla tartışıyoruz okuduğumuz kitapları. Bizim sohbet odamız var. Nasıl yardımcı olalım dedik. Biz burada sizin gözetiminiz altında okuduğumuz kitapları tartışmak istiyoruz. İlk önce 5 kişi ile başlamıştık. Ama şu an sohbet odamızın kapasitesini aşacak sayıda katılımcımız var. Çok yararlı bir etkinlik oldu.

İlköğretim öğrencilerimize yönelik aktivitelerimiz oluyor. Öğrencileri taşıma araçlarımıza alıyoruz. Buraya getirip kütüphaneyi ve eski Erzurum evlerini tanıtıyoruz. Burada kitap okuma saatleri düzenliyoruz. Özellikle kütüphaneler haftasında bizim etkinliklerimiz çok yoğunlaşıyor. İlköğretim öğrencileri, lise ve üniversite düzeyinde okuma yarışmaları düzenlemeyi planlıyoruz. Hızlı okumanın yararlılığını göstermek adına en fazla kütüphanemizden faydalanan öğrencimizi ödüllendirmeyi düşünüyoruz. Onun dışında belirlediğimiz bir liste var. Özellikle 100 temel eserden, Milli Eğitim'le istişare yapıp onların uygun gördükleri kitaplardan bir yarışmaya sınava tabi tutuyoruz. Öğrencileri ödüllendiriyoruz.

Konumundan dolayı ilgi görüyor mu?

Talep ettiğimizin düşündüğümüzün çok ötesinde fazla ilgi var. Bunu fiziki ortam sağlıyor. Ahşap yoğunlukta olması, taş bina olması ve klasik Erzurum evi olması bunu sağlıyor. Bunun dışında sabah 8'de açılıyor kütüphanemiz akşam 10'a, 10 buçuğa kadar açık oluyor. Sıcak bir mekan; insanların ilgisini çekiyor. Öğrencilere biz elimizden geldiği kadar yardımcı olmaya çalışıyoruz. Fiziki ortamı daha fazla nasıl konforlu yapabiliriz diye düşünüyoruz. Ama ben kütüphanenin bu kadar göz önünde olmasını tamamen taş bina olmasına bağlıyorum. İnsanı iyi anlamda etkiliyor. Bu kütüphaneye gelip de şiir yazmadan gidenini görmedim. İnsanları şairleştiriyoruz. Belediye de ulaşım konusunda çok yardımcı oldu. Üniversiteden binen bir öğrenci rahat bir şekilde geliyor.

Kütüphaneye semtin ilgisi nasıl?

7'den 70'e herkese hitap ediyor. Bizim öyle okuyucularımız var ki şaşırırsınız. Yani 65 yaşında geliyorlar. Bana öyle kitaplar soruyorlar ki mahcup oluyorum; ben bu kitabı okumadım diye düşünüyorum. Nasıl takip ediyorlar, nasıl zaman ayırıyorlar! Bana okumam için kitap öneriyorlar. Yetişen nesil olmasa da mevcut nesil iyi bir potansiyelde.

Tarlada 50 kuruş, sofrada 2 lira! Niye?

■ Meyve sebze toptancısı Uğur Tunç, tarıma hak ettiği değerin verilmediğini belirterek, fiyatlar artarken çiftçinin kâr edememesinin bundan kaynaklandığını söyledi. Bunun sorumlusunun komisyoncular olmadığını ifade eden Tunç, tarlada 50 kuruşa mal edilen domatesin tüketiciye nasıl 2 liraya mal olduğunu da anlattı.

Kahraman Can

Meyve sebze fiyatları her geçen yıl artıyor. Tüketici ürünü pahalıya alıyor; ama üretici de fiyat artışına rağmen para kazanamadığından yakınıyor. Tüketici "Meyve ve sebze fiyatları neden bu kadar yüksek?" diye sorarken üreticiler de "Biz neden kazanamıyoruz?" sorusuna cevap arıyor. Fiyatların yüksekliği kimi zaman sel, rüzgar, kuraklık gibi durumlarla ilişkilendirilirken kimi zaman da aracılar hedef tahtasına konuluyor.

Peki komisyoncular bu duruma ne diyor? Pahalılığın sebebi onlar mı?

Erzurum'un Aziziye ilçesindeki meyve sebze halinde komisyonculuk yapan Uğur Tunç, pahalılığın asıl nedenini tarıma gereken önemin verilmemesine bağladı. Meyve sebze işini aileden gelen bir iş olduğuna değinerek kendisinin bu işi 37 yıldır yaptığına değindi. Tunç, meyve sebze fiyatlarındaki artıştan komisyoncuların sorumlu olmadığını vurguladı.

Uğur Tunç, akaryakıtın Türkiye'de pahalı olduğunu, yatlara ve gemilere yapılan akaryakıt indiriminin çiftçiye yapılmadığını hatırlattı. Akaryakıttaki pahalılığın meyve sebze fiyatlarını etkileyen en önemli unsurlardan birisi olduğunu belirten Tunç, emek ve ilaçlama giderlerinin de bunların üstüne eklenmesiyle daha çiftçinin elinden çıkmadan ürünün pahalandığını söyledi.

Kendisinin ticaret için çiftçinin yanına gittiğinde toplanmamış domatesin kilosunu domatesin para ettiği dönemde çiftçiden 50 kuruşa aldığını anlatan Tunç, "Domatesi toplamak için ayrı işçiler tutulması gerekiyor. Günlük 80 lira olan işçi parası kiloda 30 kuruş artışa yol açıyor. Domates tarladan çıkmadan 80 kuruş oluyor. Domatesin Erzurum'a gelmesi için gerekli yol masrafları kiloda 20 kuruş tutuyor. Domates bize geldiğinde 1 lirayı buluyor. İş yeri giderleri ve kâr marjı da ortalama kiloda 30 kuruş yükseltiyor fiyatı. Domatesi manav almaya geldiğinde 1 lira 30 kuruşa manava satıyoruz. Manavlar domatesi gerekli ihtiyaçları dahilinde ortalama 70 kuruş ekleyerek satıyor. En sonunda tüketici domatesi 2 liradan alabiliyor." diye konuştu.

Uğur Tunç, fiyatlardaki yükselişin sorumlusunun komisyoncular olmadığını sölyedi.

Tunç, bu fiyatların Erzurum için geçerli olduğunu, İstanbul gibi metropol şehirlerde fiyatların sirkülasyonun fazla olmasından dolayı daha da yükselebileceğini kaydetti. Fiyatlara iklim koşullarının getirdiği olumsuzluklar eklenince tüketiciyi maddi olarak zorladığını anlattı.

Uğur Tunç, yerli tohum üretiminin önemine de dikkat çekti. Ülkemizdeki tohumların yüzde 80' inin ithal edildiğini, bu alandaki çalışmaların daha da artırılması gerektiğini belirten Tunç, şöyle konuştu: "Yerli tohum bir ülkenin geleceğini şekillendirmede oldukça önemlidir. İnsanın yaşamını sürdürmek için yediği meyve sebzenin devamlı gündemde olarak, üzerinde çalışmalar yapılması gerekir. Ülkemizin tarımda gelişmiş ülkelerle yarışabilmesi ve vatandaşa daha uygun gıda sunulması için akaryakıt indiriminin çiftçiye uygulanması gerekir. Bunun hayata geçirilmesi durumunda çiftçi ürettiği üründen kar ederken tüketiciye de bu ürün daha uygun gidecektir."

Aklında iş fikri olan ulusal tarıma katkı sağlayacak yeni fikirlerin maddi manevi desteklenmesinin önemli olduğuna değinen Tunç, market zincirlerinin meyve sebze fiyatlarının artışında oldukça önemli rolü olduğuna belirterek meyve sebze işini sadece işi meyve sebze olanların yapması gerektiği önerisinde bulundu.

Yeni nesil üniversite projesi başladı

Atatürk Üniversitesi'nin geleceğini ortak akılla tasarlamak, dönüşüm vizyonunu oluşturmak, stratejileri ve bunun için gerekli eylem planlarını belirlemek üzere on dört ay sürmesi planlanan projenin ilk aşaması olan "Arama Konferansı" 2-4 Şubat 2018 tarihleri arasında Atatürk Üniversitesinde gerçekleştirildi.

Çalışmaya Başbakan Yardımcısı Prof. Dr. Recep Akdağ'ın yanı sıra Erzurum Valisi Seyfettin Azizoğlu, Erzurum milletvekilleri, Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Sekmen, Sabancı Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hasan Mandal, çok sayıda seçkin bilim adamı, sanayici, siyasetçi, sanatçı ve sivil toplum kuruluşlarının önderleri katıldı.

Rektör Prof. Dr. Ömer Çomaklı yürütücülüğünde gerçekleşecek "Yeni Nesil Üniversite Tasarım ve Dönüşüm Projesi" ile Atatürk Üniversitesi'nin dünyanın önde gelen üniversiteleri arasına girmesini sağlayacak dönüşümler planlanıyor.

Bu kapsamda 11 kişiden oluşan altı farklı grupta çalışmalar yapıldı. Elde edilen sonuçlar tartışılarak, üniversitenin yeni vizyonu hakkında katılımcılardan görüşleri alındı. Bu projeyle; Atatürk Üniversitesinin özgün bir yeni nesil üniversite olarak konumunun tanımlanması, sistemlerinin tasarlanması ve uygulama adımlarının atılması amaçlanıyor. Bu amaçla projede, topluma doğrudan katkı yapan, eğitim ve araştırmayı bütünleştiren yeni nesil üniversite sisteminin uygulanmaya hazır detayda tasarlanması hedeflendi. On dört ay sürmesi planlanan projede daha sonra öğrenciler, paydaşlar ve akademik birimlerle ayrı ayrı toplantılar yapılacak ve eğitim, araştırma ve toplumsal katkı olmak üzere üç farklı sistem tasarlanacak.

Prof. Dr. Çomaklı, her gün aynı şeyleri yapıp, farklı sonuçlar beklenmemesi gerektiğine, bu nedenle yürütülen politikaların ve stratejilerin yeniden gözden geçirmenin önemine vurgu yaptı. **>> İFHA**

Sporun yükselen dalı: E-spor

Safa Görmüş

Son zamanlarda adını sıkça duyduğumuz elektronik spor bir spor dalı olarak karşımıza çıkıyor. Online oyunlar üzerinden yapılan karşılaşmalar bu sporun özünü oluşturuyor. Stratejinin, reflekslerin ve karşılıklı zekanın sanal dünya içerisindeki mücadelesini artık milyonlar ekran başında izlemeye başladı. Turnuvalar, ligler, sponsorlarla birlikte gittikçe büyüyen bir platform olmaya başladı. Dünyada artık olimpiyatlara spor dalı olarak girmesi konuşuluyor.

E-sporun doğuşu aslında sandığımızdan çok daha eskiye dayanıyor. 1970'li, 80'li yıllarda atari salonlarının yaygınlaşmasıyla gençlerin sosyalleşmek için birlikte oyun oynamaya yönelmesi bu sporun kökenini oluşturuyor. Kişisel bilgisayarların evlere kadar girmesi ve gelişen internet ağıyla birlikte e-spor hızla gelişti ve yaygınlaştı.

Son şampiyon Fenerbahçe

Günümüzde ulusal ve uluslar arası birçok turnuva düzenleniyor. Buna bağlı olarak da e-sporcular bu işi profesyonel bir iş olarak görmeye ve çalışmaya başladılar. E-sporcular Türkiye'de ve dünyada 2014 yılından itibaren lisanslı sporcu olarak hayatlarını sürdürüyorlar. Bu sporun en popüler oyunları League of legens, Cs:Go, Dota 2 ve FIFA olarak sıralanıyor. Türkiye'de ünlü spor kulüpleri e-spor yatırımları ile dikkat çekiyor. Fenerbahçe, Galatasaray ve Beşiktaş'ın e-spor takımları mücadelelerini sürdürüyor.League of legends'in son lig şampiyonu Fenerbahçe bu konuda en çok yatırımı yapan kulüp konumunda.

Spor denilince akla koşma, hareket, fiziksel mücadele geliyor. Riot Games ülke müdürü ve e-sporun Türkiye'deki öncü isimlerinden Bora Koçyiğit büyük takımların e-spora yönelmelerini şöyle değerlendiriyor: "Tabii bir tartışma ortaya çıkıyor; e-spor bir spor mudur, değil midir? Bu gerçekten felsefi bir tartışma. Herkesin farklı bir fikri olabilir. Bilgisayar başında oyun oynayan çocuklara niye sporcu diyoruz ki. Niye Galatasaray, Fenerbahçe, Beşiktaş bu takımları kuruyor diye soruyoruz. Aslen Dünyada bunlar hep tartışıldı ve artık bunu tartışmayı bıraktılar. Onlar bu sporu artık olimpiyatlara girer mi diye tartışıyor. Dünya bu işi tartışmayı bıraktı."

E-sporun seyirci sayısı bakımından da önemli mesafe aldığına dikkat çeken Koçyiğit, "Türkiye en çok ilgi çeken spor futbol; ama stadyumların boş olduğunu görüyoruz. Bir League of legens finali ise dolu tribünler önünde oynanıyor. Bu yüzden sponsorlar ve kulüpler bu işe çok önem veriyor." diye konuştu.

14 saat eğitim

E-sporun en önemli unsuru oyuncular. İyi bir e-spor oyuncusu olmanın yolu çok antrenman yapmaktan geçiyor. Oyuncular takım arkadaşları ile birlikte gaming house olarak adlandıran oyuncu evlerinde kalıyor. Takımların düzenlediği bu evlerde kalan oyuncular hayatlarını bu evlerde sürdürüyor. Ortalama bir e-spor oyuncusu günde 14 saatini oyun oynamaya ayırıyor. 14 saatin çoğunu takım arkadaşlarıyla antrenman halinde geçiren oyuncular turnuvalara bu evlerde hazırlanıyor. Böyle bir ortam aileleri bu spordan uzak durmaya itiyor; takımlar ise bu endişeyi gidermek için evleri tanıtıcı reklamlarla donatıyorlar. Bu sporun yaygınlaşmasının önündeki en önemli engel ailelerin çocuklarını bilgisayar oyunlarından uzak tutma çabası. Ancak e-spor yayıldıkça ailelerin bu işe daha sıcak bakmaya başladığı da gözleniyor.

Aileler endişeli

E-sporcular en çok 14-25 yaş aralığındaki oyun tutkunlarından oluşuyor. Bu yaş grubu ailelerin en titiz davrandığı grubu oluşturuyor aynı zamanda. Çok bilinen bir dal olmadığı ve sonunda para olmadığını düşünen aileler çocuklarına izin vermiyor.

Gelişen finansal koşullar ve artan maaşlar artık ailelerin bu spora bakış açısını değiştirdi. Fenerbahçe e-spor takımında görev yapan Berke Demir, "Oyuna ilk başladığım zaman evde sürekli oynuyordum. Ailem normal olarak bu duruma hep karşı çıktı.Sonra bir turnuvada kendimi gösterip Fenerbahçe'nin dikkati çektim. Aileme Fenerbahçe ile görüşme yapacağımı söyleyince çok şaşırdılar. Bunun bir iş olduğunu anlatmakta çok zorluk çektim. Sonunda ikna oldular ve şimdi çok mutlular." sözleriyle kendi öyküsünü anlattı.

Adını bundan sonra daha sık duyacağımız e-spor gelişimini tüm hızıyla sürdürüyor. Ailelerin ikna edilmesiyle yeni oyuncular kazanılacağa benziyor. Rekabet ortamı kulüpleri ve sponsorların ilgisini artırıyor ve sektör her geçen gün büyümeye devam ediyor.

Bazı diziler şiddeti meşrulaştırıyor

■ Medyanın sağlık iletişimi açısından olumlu ve olumsuz etkileri bulunduğunu belirten Uzm. Dr. Fatma Tortum, "Özellikle yanlış algılar oluşturması bizi rahatsız ediyor. Televizyonlarda özellikle sağlıkçılara uygulanan şiddetin haberlerde ya da dizilerde sürekli işlenmesi, şiddeti meşrulaştırıcı bir etki oluşturuyor." dedi.

Ceylan Yıldız

Günümüzde telefon ve bilgisayar kullanıcıları sağlık ve hastalıkla ilgili bilgilere internet üzerinden ulaşabiliyor. İnternet kadar önemli bir bilgi kaynağı da televizyon ve radyolar. Yani medya sağlık alanında önemli bir işleve ve sorumluluğa sahip. Ancak uzmanlar medyanın hastalarla doktorlar arasındaki iletişimde ve bilgiye ulaşmada faydaları kadar zararlarının da bulunduğunu belirtiyor.

Medyanın sağlık üzerindeki zararları konusunda açıklamalarda bulunan Uzm. Dr. Fatma Tortum, şöyle konuştu: "Televizyonda ve internette yayınlanan programlardan sağlıkçılar olarak rahatsızız. Programlardakilerin çoğu işin uzmanı değil. Programda çıkanlar, bitkisel tedavi önerenler; bizim çok sık karşılaştığımız bir durum bu. Örneğin hasta bize geliyor. Neyin var, şikayetin ne diye sorduğumuzda başta söylemese de sonunda öğreniyoruz ki hasta ilaçlarını kullanmamış. Bitkisel küre başlamış. O bitkisel kürü de yanlış kullanıyor ya da uygun olmayan bir şekilde kullanıyor. Uygun olmayan bir şekilde temin ediyor .Kendine zarar verebiliyor. Karaciğer böbrek fonksiyonu bozulan hastalarımız oldu. Yoğun bakımda takip etmek zorunda kaldığımız hastalar oldu. Hasta kendi tedavisini aksattığı için hastalığı ile ilgili sıkıntı yaşıyor. Bu sefer de hastalığını tedavi etmekte zorlanıyoruz."

Dizilerdeki şiddet

Medyanın sağlık iletişimi açısından yararlarının bulunduğunu belirten Tortum, "Sağlıkla ilgili çok iyi bir iş yaptığınız zaman, bu iş medyada haber olduğu zaman çok hızlı bir şekilde topluma ulaşıyor." dedi.

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma Hastanesi Acil Servisi'nde görevli Uzm. Dr. Fatma Tortum, bazı dizilerdeki sahneleri eleştirdi: "Medyanın yani internetin sağlık üzerine hem olumsuz etkileri hem de olumlu etkileri vardır. Özellikle yanlış algılar oluşturması bizi rahatsız ediyor. Mesela televizyonlarda özellikle sağlıkçılara uygulanan şiddetin haberlerde ya da dizilerde sürekli işlenmesi, sağlıkçılara dizinin orta yerinde kahramanlardan birinin silahını çıkarıp annemi öldürdün sen de öleceksin diye doktora silah dayaması gibi acilde çok sık denk geldiğimiz olaylar dizide gösterilince bu olay daha meşrulaşıyor."

Hekimlerin de eksiği var

Toplumun sağlık okuryazarlığı açısından iyi durumda olmadığını söyleyen Dr. Tortum, şöyle devam etti: "İnsanlar çok fazla hekimlere güvenmekten yana değil. Dış algılara daha açık; dışarıdan söylenen şeylerle daha çok ikna oluyorlar. Komşusunun önerdiği ilaç benim önerdiğim ilaçtan daha iyi geliyor! Topulumumuz sağlıkla ilgili neyin niçin yapıldığını çok fazla bilmiyor. Hep hasta mı suçlu peki? Ya da medya? Değil tabii ki. Biraz hekimlerin de eksikliği var. Hekimler de günümüze kadar belki de çok iyi bilgilendirme yapmadılar. Şimdi yeni nesil hekimlere özellikle Tıp Fakültelerinde bilgilendirme çok çok üstünde durularak anlatılıyor. Ama bunu her zaman yapamayabiliyoruz. Acil Serviste günde 150-200 hasta bakıyoruz 8 saat içinde; bunlara her seferinde aynı şeyleri anlatmak bazen mümkün olamayabiliyor. Çünkü diğer tarafta genel durumu kötü bir hastam var, onu yönetmek zorundayım. Başı ağrıyan bir hastam da var; onu da uygun polikliniğe yönlendirmek zorundayım. Kısaca durumunu özetliyorsun; belki hasta tatmin olmuyor. Ne kadarını anlıyor konuştuğumuzun, bilmiyoruz. Bilgi eksikliği de olunca insanlar yanlış yönlenip başka yerlerden bilgi almaya çalışıyorlar."

Hastaların internet kullanımında hatalar yaptığını ifade eden Uzm. Dr. Fatma Tortum, "İnternet hayatımızın merkezinde, hepimiz merak ettiğimiz bir konuyu cep telefonundan anında açıp bakıyoruz. Baş ağrısı diye internete yazdığınızda binlerce tedavi şekli ve binlerce hastalık çıkıyor. Bu bilginin hangisi doğru, hangisi yanlış, profesyonel biri tarafından yazılmış olan hangisi; sonuç olarak güvenilir olan kaynağı bilmeden okuyoruz. En popüler siteler en başta çıktığı için, diğer siteler altta olduğu için halk genelde ilk siteye yöneliyor. Ve böylelikle yanlış yönlenmiş olan hasta yeterli donanıma sahip olmadığı için yanlışta bilgilenebiliyor." açıklamasında bulundu. Popüler ve çok ziyaret edilen sitelerdeki bilgilerin yanlış olabiliceğine hastaların ikna olmadığını anlatan Tortum, ikna olmayan bir hastanın işleri iki kat zorlaştırdığını dile getirdi.

Komşunun tedavisi

Bulundukları ortamın da hastaları etkilediğinin altını çizen Dr. Tortum, bunu bir örnekle şöyle anlattı: "Şöyle bir algı var: Grip oldum, bana sarı serum taksınlar, çok iyi geliyor! Sarı serum dediği şey ne acaba; hasta biliyor mu? Yani aslında komşusundan duymuş. Komşusu ona 'Ben grip oldum; sarı serum taktılar, bana iyi geldi!' demiş. Şimdi siz o hastaya istediğiniz tedaviyi yapın ama o serumun rengi sarı değilse o hasta iyileşmez. Onun sarı olması gerekiyor. Nasıl sarartırsınız onu, siz bilirsiniz artık. İlk hastanın yani komşunun anlattığı şey vitamin ama vitaminlerin de yan etkisi olabiliyor. Allerji yapabiliyor. Biz bunu defalarca hastalarımıza anlatıyoruz; grip için almanız uygun değil, bir tane portakal yediğinizde benim verdiğim ampulü almış oluyorsun, gerek yok! Ama komşusu ona sarı serum takındım dedi. O algıyı sen değiştiremezsin.Sarı serum alana kadar o hasta iyileşmez. Sen defalarca anlatıyorsun; bazen hasta geriliyor, anlatmanı hoş karşılamıyor. Sana sözlü veya fiziksel şiddet uygulayabiliyor. Bağırıp çağırıp çıkıp gidiyor. Aslında sen doğru anlatmışsın, doğru yönlendirmişsin ama hasta sana karşı algısını kapatmış, seni dinlemiyor."

ÇİM, istismar mağduru çocukların hizmetinde

Cinsel istismarların önüne geçilemiyor. Oyun oynaması gereken çocuklar hayatın acı gerçekleri ile erken yaşta yüzleşiyor. Rengarenk hayaller cinsel istismar sebebiyle karanlığa boğuluyor. Cinsel istismara uğrayan küçük bedenler yaşadıkları olayın bir istismar olduğunu dahi bilmiyorlar. 2016 yılında 16 bin 845 çocuk cinsel içerikli suç mağduriyeti yaşadı.

Çocukların kararan hayallerini aydınlığa çevirmek için 2012 yılında kurulan Çocuk İzleme Merkezleri (ÇİM) çalışmalarını titizlikle sürdürüyor. ÇİM'ler Sağlık Bakanlığı Müsteşarı başkanlığında; Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, İçişler Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Adli Tıp Kurumu Başkanlığı Temsilcilerinden oluşan yönetim ve koordinasyon kurulu tarafından oluşturuluyor. Gerekirse bu kurula Yargıtay Başkanlığı, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ve ilgili Cumhuriyet Başsavcısı yürütmeye katılabiliyor.

Erzurum Çocuk İzleme Merkezi Ruh Sağlı ve Tütün ve Madde Bağımlılığı Eğitim Müdürü Sıdıka Güler, "Cinsel istismara uğrayan çocuklarımızda biz şöyle bir sıkıntıyla karşı karşıya kalıyorduk. İstismara uğrayan çocuk birkaç kez belki de daha fazla yaşadığı o olayı anlatmak zorunda kalıyordu. Zaten bir travma yaşayan çocuk aynı travmayı tekrar tekrar anlatarak yaşıyordu." diyerek, bu çocuklara adli süreç boyunca destek verdiklerini belirtti.

Cinsel istismara uğrayan çocuklar ile normal bir bireyle konuşuyormuş gibi iletişim kurulamayacağına vurgu yapan Sıdıka Güler, "Çünkü çocuk bakışınızdan hatta aldığınız nefesten dahi bir şeyler hissede bilir ve korkabilir, çekinebilir, belki de daha farklı bir ruh hali alabilir. İfadeler de yanlışlıklar olabiliyordu. Örneğin bir çocuk birkaç kez ifade verince kendisine inanılmadığını düşünüp abarta biliyordu. "Bana inanmıyorlar bunu biraz abartayım" diyen çocuklar da olabiliyordu. Ya da tam tersi; bana bir daha bir şey gelmesin bir zarar görmeyeyim diye ifadesinde eksiltmeye gidiyordu. Çocuk iletişiminde güven en önemli şey." dedi.

ÇİM'lerin işleyişi

ÇİM'ler ilk dönemde Halk Sağlığı Müdürlüğüne bağlı olarak faaliyetlerini sürdürdü. Sağlık Bakanlığı yeni düzenleme ile ÇİM'leri İl Sağlık Müdürlüklerine bağladı. ÇİM'lerde sadece sağlık çalışanları değil aynı zamanda Cumhuriyet Savcısı, psikologlar, pedagoglar, mağdur avukatı ve gerekirse adli tıp uzmanları görev yapıyor.

Görüşmeci personelin bu süreçte önemli sorumluluklar üstlendiğini anlatan Sıdıka Güler, şöyle devam etti: "Öyle herkes gidip de çocukla tek tek konuşmaz; sadece görüşmeci unvan alan kişiler istismara uğrayan çocukla görüşebilir. Bir kişinin görüşmeci olabilmesi için Sağlık Bakanlığının verdiği eğitimden geçmesi gerekiyor. Görüşmecilerin belirli teknikleri vardır ve bu tekniklerle karşısındaki çocuğun ifadesini alır gibi değil de daha çok bir sohbetmiş gibi yani karşısındaki çocuğu tekrar bir travma yaşatmamak için elinden geleni yapıyor. Her şey kayıt altında ve çok gizli bir şekilde yapılıyor."

>> Bilal Aydın

Özsoy'a ödül ve teşekkür

Meridyen Derneği tarafından düzenlenen, VII. Hadis ve Siret Araştırmaları Yarışmasına katılan Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Abdulvahap Özsoy, "Sahabe Yorumunun Mutlaklaşması-Hüzeyme'nin Şahitliği Örneği" isimli çalışmasıyla makale dalında birinci oldu.

Ödülünü Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın elinden alan Doç. Dr. Abdulvahap Özsoy, Rektör Prof. Dr. Ömer Çomaklı'yı ziyaret ederek mutluluğunu paylaştı.

Aldığı ödülle Atatürk Üniversitesinin adını Türkiye'ye duyurmaktan gurur duyduğunu söyleyen Özsoy, alınan ödüllerin kendilerini motive ettiğini belirterek, kendisini misafir eden Rektör Çomaklı'ya verdiği desteklerden dolayı teşekkür etti.

Ödüle layık görülen İlahiyat Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Abdulvahap Özsoy'u kutlayan Rektör Çomaklı, Atatürk Üniversitesinin fen bilimlerinde olduğu gibi sosyal bilimlerde de bir marka olduğunu söyleyerek, milli bir kültür merkezi olarak yükselen ve her geçen yıl yeni gelişmeler kaydederek güçlenen üniversitemizde gerçekleştirilen çalışmalarla sosyal hayata katkıda bulunmanın çabası içerisinde olduklarını ifade etti.

Öğretim üyelerinin ulusal ve uluslararası alanda aldıkları ödüllerle öğrencilerine örnek olduklarını belirten Çomaklı, "Akademisyenlerin yararlı olacağına inandığımız her türlü çalışmalarına sonuna kadar destek olacağız" dedi. **>> İFHA**

■ Plastik Cerrahi denince akla ilk gelenin estetik ameliyatlar olduğunu belirten Dr. Oğuz Boyraz, “Estetik ameliyatlar buz dağının görünen kısmı. El cerrahisi, serbest doku nakilleri, yarık dudak-damak, yanıklar, deri tümörleri, yara bakımı, yüz kemiklerinin kırıkları, uzuv travmaları, uzuv kopmaları, sinir hasarları bizim ilgi alanımızda bulunuyor.” dedi. Boyraz, yaptıkları işin matematik gibi olduğunu da söyledi.

Plastik cerrahi matematiğe benzer

S. Büşra Kalkan

Her geçen gün Plastik Cerrahiye olan ilgi artıyor. Estetik kaygı sebebiyle estetik operasyonlar çeşitleniyor ve yaygınlaşıyor. Yara izi, yanık izi, vücut şekillendirme adı altında yapılan estetik operasyonlar dışında ciddi vakalar da Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi’nin ilgi alanına giriyor. Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Anabilim Dalı Arş. Gör. Dr. Oğuz Boyraz, Plastik Cerrahinin bir soruna çözüm bulmaya benzediğini söyledi.

Tıp Fakültesi’ni okurken Plastik Cerrahi branşını düşünmediğini ve 5’nci sınıfta bu alana ilgi duymaya başladığını belirten Dr. Oğuz Boyraz “Aldığım stajlar ve girdiğim ameliyatlar sonucunda bu bölümün tam bana göre olduğunu anladım” dedi.

Matematik gibi

Plastik Cerrahi’nin bir hastanın tüm vücudunda çalışma imkânı sağladığını ve geometrik çizimler yapılarak ameliyatların planlandığını kaydeden Dr. Boyraz, “Beni en çok etkileyen şey ise Plastik Cerrahi’nin aslında matematik gibi olması. Bir problem çözmek gibi, bir soruna çözüm bulmak gibidir Plastik Cerrahi” açıklamalarında bulundu.

TUS sınavına hazırlandıktan sonra üniversiteler arasında detaylı bir araştırma yaptığını dile getiren Dr. Boyraz “Yaptığım araştırmalar sonucu Atatürk Ünversitesi’ni tercih etmeye karar verdim” ifadesini kullandı.

Üniversite giriş sınavında Erciyes Üniversitesi’ni kazanan ancak gitmeyen Dr. Boyraz, “Erzurum’da kalmayı seçtim. Şimdi iyi ki buradayım diyorum. Çok güzel bir çalışma ortamımız, alanında uzman hocalarımız ve güzel imkanlarımız var” şeklinde konuştu.

Atatürk Üniversitesi hastanesinde çalışmaktan çok mutlu olduğunu belirten Dr. Oğuz Boyraz, “Burada çoğu meslektaşımıza göre daha fazla sayıda vaka yapıyoruz” dedi.

Hastanenin diğer bölgelerden hasta çektiğini söyleyen Dr. Boyraz, “Cerrahi branşlarda vaka yapmak en önemli noktadır. Doğu Anadolu bazen Doğu Karadeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinin yükünü çeken bir hastaneyiz. Aynı zamanda gerek eğitimler gerekse seminerler açısından mutlaka bir meslektaşımız her zaman katılım sağlıyor” dedi.

Şu an üzerinde çalıştığı aktif bir proje olmamasına rağmen belli aralıklarla hocalarıyla birlikte akademik yayınlar yaptığını ve bu yayınların dergilerde yayımlandığını ifade ederek, “Bitirme tezimiz uzmanlık eğitimini bitirmemize yakın başlıyor” ifadesini kullandı.

Plastik Cerrahi’nin medyatik tarafına değinen Dr. Oğuz Boyraz, akla ilk gelenin estetik ameliyatlar olduğunu belirterek, “Estetik ameliyatlar buz dağının görünen kısmı. Biz bölüm olarak el cerrahisi, serbest doku nakilleri, yarık dudak-damak, yanıklar, deri tümörlerinin tedavisi, her türlü yara bakımı, yüz kemiklerinin kırıkları, uzuv travmaları, uzuv kopmaları, sinir hasarları ve daha birçok şey bizim ilgi alanımıza giriyor. Tabi estetik kısmına giren burun estetiği, meme küçültme ve büyütme, liposuction (yağ aldırma), dolgu, botoks gibi şeyleri saymama gerek yok herhalde” şeklinde konuştu.

Kolu kopan hasta

Çok çeşitli vakalar gördüğünü ve birçok ameliyata girdiğini kaydeden Dr. Oğuz Boyraz, “Çok vaka gördüm, unutamadığım da çok vaka oldu. En unutamadığım kolu kopan hastamızdı. Durmayan ve kontrol edilemeyen bir kanaması vardı. Tüm ameliyathane ekibi seferber olarak 2 saat gibi kısa bir zamanda kolu hastaya nakil ettik. Ama kol yaralanma şeklinden dolayı yaşamamıştı” dedi.

Plastik Cerrahi’nin yalnızca estetik operasyonları kapsamadığını belirten Dr. Oğuz Boyraz, bu branşın içine giren Hidradenitis Supurativa hastalığından söz etti. Bu hastalığın sıklıkla erkek hastalarda ve genellikle ter bezlerinin yoğun olduğu koltuk altı, genital bölge ve kalça gibi bölgelerde teşhis edildiğini söyleyen Arş. Gör. Oğuz Boyraz, şunları anlattı: “Belli bir görülme sebebi olmasa da ailesel yatkınlığı olan, saydığımız bölgelerdeki vücut kıl yoğunluğu fazla olan hastalarda sık görülüyor ve bulaşıcı bir hastalık değil. Hastalık sivilce oluşumu şeklinde başlayarak apseye dönüşüyor; sonrasında tüm vücuda yayılan bir enfeksiyon haline geliyor. Bu hastalığa yakalanan kişi için zor bir hastalık diyebiliriz. Hastanın tüm konforunu bozan, günlük yaşamını etkileyen bir hastalık.”

Teşhis konulan hastalara öncelikle medikal tedavi önerdiklerini belirten Dr. Oğuz Boyraz, “Hastalığın ısrarcı olanlarına cerrahi müdahale öneriyoruz ve uyguluyoruz. Tedavisi mümkün olan ancak tekrarlanabilen bir hastalık.” dedi.

1990 Isparta doğumlu olan Dr. Oğuz Boyraz, lisans eğitimini İzmir Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde tamamladıktan sonra kısa bir süre Yozgat’ta Pratisyen Hekim olarak çalıştı. Hayalinin Plastik Cerrahi Uzmanı olmak olduğunu ifade eden Dr. Oğuz Boyraz, “TUS sınavına hazırlanmak için Pratisyen Hekimlikten istifa ettim” dedi. Yoğun hastane hayatının dışında kalan zamanını kitap okuyarak, spor yaparak ve elektro gitar çalarak geçiren Dr. Boyraz, Erzurum’da çalışmaktan da mutluluk duyduğunu söyledi.

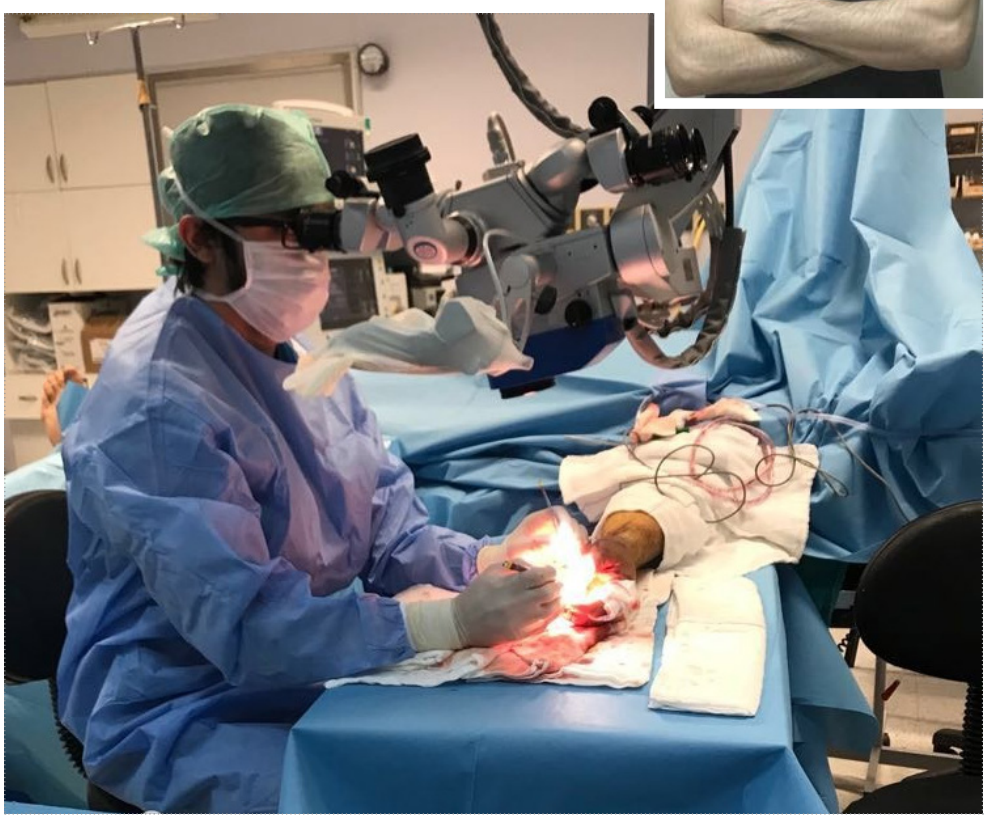

Bilal Aydın

Yabancı

Ben buraya yabancıyım.
Yıllardır geldiğim bu caddeye, bu insanlara, bu kaldırım taşlarına hatta oturduğum bu banka bile yabancıyım.
Ömrüm burada geçti çocukluğumun oyunlarını buralarda oynadım ilk sevdamı işte tam şu köşede yaşamıştım. İlk kavgamı şu Japon pazarı yazan dükkânın önünde yapmıştım. Ömürlük sevdiğim kadınla bu sokakta kaç kez Maraş dondurması yedik ya da padişah macunu...
Her geçen gün yabancılaşıyorum buraya.
İnsanlar farklı giyiniyor, farklı konuşuyor; dükkanların isimlerini bile anlamıyorum. Eskiden buranın kaldırımları Arnavut kaldırımıydı; evet, belki bazı yerleri yıkık döküktü, bazı yerlerinde sadece toprak vardı. Ama burada birbiri ile şakalaşan insanlar vardı, birbirinin sıkıntısını dinleyen insanlar vardı; insanlık vardı burada. Evet, bu kadar kalabalık değildi burası ama birlik olup gücümüzü ortaya koyardık; şimdi günde binlerce insan geçiyor ama kimse kimsenin yüzüne bakmıyor. Sokak başlarında şekercilerimiz, niyetçilerimiz olurdu; şimdi onların yerlerinde telefon şarj makinaları var.
O kadar yabancıyım ki buraya, insanlar beni görünce dönüp bir daha bakıyorlar ama bilmiyorlar ki yüzümdeki her bir kırışıklık bu sokakta çizildi, saçlarımdaki her tel bu sokakta ağardı.
Doğduğum, büyüdüğüm, güldüğüm, ağladığım ve yaşlandığım bu sokağa yabancıyım...

Atatürk İletişim
Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğrenci Uygulama Gazetesi

Atatürk Üniversitesi adına sahibi
Dekan Prof. Dr. Naci İspir

Genel Yayın Koordinatörü
Doç. Dr. Hakan Temiztürk

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Doç. Dr. Besim Yıldırım

Tasarım
Hakan Temiztürk

İletişim Adresi
**Atatürk Üniversitesi
İletişim Fakültesi Dekanlığı
ERZURUM**

**Tel: 0442 231 51 51
Faks: 0442 231 50 29
Web: gazete.atauni.edu.tr**

Haber Merkezi
Ali Öztürk Yılmaz, Sümeyye Yalçın, Emre Köçen, Çiğdem Öz, Mustafa Karakoyun, Alperen Duran, Şifanur Tavus, Abdullah Albayrak, Metehan Nazlı, S. Büşra Kalkan, Ahmet Göneş, Ceylan Yıldız, Cansu Aktürk, Bilal Aydın, Kahraman Can, Safa Görmüş, Yağmur Yıldırım, R. Hilal Kesici, Mücahit Yıldıztaş, Refik Öztürk, M. Enes Köycü

Baskı
**Zafer Ofset
0 442 234 08 96**

‘Yeni Nesil Üniversite’ yolunda 2017 raporu

Atatürk Üniversitesi 2017 yılı faaliyet raporunu yayınladı. Rektör Prof. Dr. Ömer Çomaklı yönetiminin göreve geldiği günden bugüne kadarki süre zarfında, Ar-Ge çalışmaları, uluslararası işbirlikleri, bilimsel ve kültürel etkinlikler, mekânsal düzenlemeler, tadilatlar, sağlık hizmetleri ile bütçe hedef ve gerçekleşmelerini kapsayan faaliyet raporunda; master planı, stratejik eylem ve performans programları ile alt yapı sistemlerine yönelik çalışmalar yer aldı.

Rektör Çomaklı, faaliyet raporunun takdim yazısında ‘Yeni Nesil Üniversite’ vizyonu ile yeni bir kimliğe bürünen Atatürk Üniversitesi’nde, bilimin ekonomik değere ve toplumsal faydaya dönüştüğü, Ar-Ge yapan, proje üreten, sanayi ile işbirlikleri kuran bir anlayışla yöneterek en iyi 10 üniversite arasına girmek istediklerini dile getirdi.

Atatürk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ömer Çomaklı, faaliyet raporunda yer alan takdim yazısında şu ifadelere yer verdi: “Bilgi üreten, ürettiği bilgiyi teknolojik ürüne ve toplumsal değere dönüştüren, ulusal ve uluslararası arenada rekabet edebilen, girişimcilik ruhu oluşturan bir üniversite olmak, kısacası yeni nesil üniversiteye dönüşmek artık kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu anlayışlar doğrultusunda oluşturulan, “Yeni Nesil” üniversitelerin en önemli özelliği ve amacı, eğitim ve araştırmanın yanı sıra sosyal alana hizmet edilmesi, toplumda dönüşümü sağlayacak nitelikte ve yetenekte insanlar yetiştirmesidir. Biz de göreve atandığımız 12 Ağustos 2016 tarihinden bugüne, çağımızın bu gerçekliğinin ve ‘Yeni Nesil Üniversite’ anlayışının gerektirdiği dönüşüme bağlı olarak sahip olduğumuz insan kaynağını potansiyelimizi ve diğer imkânlarımızı daha etkin kullanabileceğimiz akademik, kurumsal, fizikî, sosyo-kültürel vb. alanlarda üniversitemizin tümünü kapsayan yenilik ve düzenlemelerin hedeflendiği kapsamlı bir çalışma planı hazırlayarak, hayata geçirme gayreti içinde olduk.

Çalışmalarımıza, tabandan başlayacak bir dönüşümün kaçınılmaz olduğu düşüncesinden hareketle başladık. Kurulduğu tarihten bu yana en hızlı dönüşüm sürecinden geçmekte olan Üniversitemizde, kalite süreçleri, akreditasyon süreçleri, yayınlar, projeler sürekli artan bir ivme ile dönüşüme uygun bir şekilde gerçekleştirilmektedir. Özellikle araştırma geliştirme alanında Üniversitemizin ve Erzurum’un imkânlarını birlikte değerlendirerek, dönüşüm süreçlerinin paydaşlarla birlikte tasarlanması gereği ile şehrimize ve ülkemize katma değer sağlayacak yenilikçi projeleri hayata geçirmeyi hedefledik. Üniversitemizde başlattığımız dönüşüm çalışmalarına, gelenek hâlini almış Atatürk Üniversitesi anlayışı ve standartları ile yön veriyoruz. Şehrimizle, bölgemizle ve yaşadığımız toplumla bütünleşmek, Üniversitemizin yetkin olduğu alanlarda topluma hizmet etmek ve yaşadığımız bölgeyle uyum içinde gelişmeyi sağlamak bizim için büyük önem arz ediyor.”

> Çomaklı: “‘Yeni Nesil Üniversite’ anlayışının gerektirdiği dönüşüme bağlı olarak sahip olduğumuz insan kaynağını potansiyelimizi ve diğer imkânlarımızı daha etkin kullanabileceğimiz akademik, kurumsal, fizikî, sosyo-kültürel alanlarda yenilik ve düzenlemelerin hedeflendiği kapsamlı bir çalışma planı hazırlayarak, hayata geçirme gayreti içinde olduk.”

Toplumun öncelikli ihtiyaçlarını belirlemek ve bu alanlarda sahip oldukları imkânları kullanarak çözümler üretmek için çalıştıklarını belirten Çomaklı, takdim yazısında şu ifadelere yer verdi: “Odağımızda daima değişim ve dönüşüm yaratacak projeler yer alıyor. Ciddi bir dönüşüm sürecinde olan Üniversitemizin kısa zamanda küresel bilim merkezlerinden birine dönüşmek suretiyle, dünyanın saygın yeni nesil üniversiteleri arasındaki yerini alacağına olan inancımız sonsuzdur. Bu bağlamda yoğun gayret, özveri ile sizlerin destek ve katkılarınızla gerçekleştirdiğimiz çalışmaların başarılı sonuçlarını kurumsal bilincimizin bir gereği olarak sizlerle paylaşmak ve bundan sonra Üniversitemiz adına daha güzel, etkili hizmetler sunabilmek için tenkit ve tekliflerinize ihtiyaç duymaktayız.”

>> İFHA

Çocuklar anlamaz; bilgilerime yazık!

■ Öğretmenliği çok isteyenler kadar eğitimini aldığı halde öğretmenlik yapmak istemeyenler de var. Öğretmen adayı Can Aydemir, “Ben öğretmen olduğumda tam olarak aktarmak istediklerimi o çocuklar alamayacaklar. O yüzden öğretmen olmak istemiyorum.” dedi.

Çiğdem Öz

Sürekli değişen eğitim sistemi peşinen öğrencileri ve öğretmenleri de değiştirmeye çalışıyor. Sisteme ayak uydurmaya çalışanların bir kısmını eğitim sisteminin temelini atan, gelecek nesilleri yetiştiren öğretmenler ve öğretmen adayları oluşturuyor. Öğretmen olmak, atanmak, gelecek nesilleri yetiştirmek de kolay değil. Bununla birlikte öğretmenlik eğitimi almasına rağmen öğretmenliği düşünmeyen, bunun eğitimini aldığı alanda öğrencilere faydalı olamayacağını düşünenler de var. Bunlardan biri Erzurum Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencisi Can Aydemir.

Çocuklar anlayamaz!

Mezun olduğunda bu mesleği icra etmek istemediğini ifade eden bilgisayar programcısı ve öğretmen adayı Can Aydemir, mezun olduktan sonra öğretmenlik yapmayacağını vurgulayarak bunun sebebinin ise şu sözlerle açıkladı: “Okuduğum bölüm ilkokul ve ortaokul çağındaki öğrencilere öğretmenlik yapmak için müsait. Ancak kendi bilgilerim o çağda bir çocuk için anlaması güç bilgiler. Hani bir söz var senin bildiklerin karşındakinin anlayabileceği kadardır. Benim tam olarak aktarmak istediklerimi o çocuklar alamayacaklar. Bu noktada benim bilgilerime yazık olacak. O yüzden öğretmen olmak istemiyorum.”

Sürekli değişen ve öğrenciyi de değişmeye zorlayan eğitim sistemini değerlendiren Aydemir, öğrencileri yeteneklerine göre yarıştırmadıklarını ve öğrencilerin ilgi alanlarına yönelmediklerini ifade etti.

Eğitime çok önem veren ve okumayı adeta hayat felsefesi haline getiren öğretmen adayı Aydemir, sadece sabahları erken kalkıp derse giren bir öğrenci olmadığına dikkat çekerek kendini sürekli geliştirmeye çalıştığını belirtti. Can Aydemir sözlerine şöyle devam etti: “Bir şekilde bilgilerimle insanlığa faydalı olabileceğimi düşünüyorum. Öyle bir dönemdeyiz ki yazılım çok önemli yer tutuyor. Yazılım dillerini biliyorum. İstediğim her şeyi yazılımla yapabilirim. İnsanlık yararına bir yazılım yapabilirim. Belki hümanist bir yaklaşım ama ne kadar çok öğrenebilirsem o kadar insanı güzelleştirebilirim. Her şey İnsanlık için.”

Çocukların meslek seçiminde ailelerinin ve özellikle annelerinin bu doğrultuda önemli bir rol oynadığına değinen Can Aydemir, “Annem resim çizmemi çok severdi; bu yüzden küçükken bana kalem kâğıt verip resim çizdirirdi. Bu yüzden resim çizmeyi çok seviyorum. Ama kendimi de tanıyorum. Ben öğretmenlik yapamam. Yeteneklerime göre ihtiyaç analizi yapıyorum. Yeteneğimin beni nereye götürdüğü önemlidir” şeklinde konuştu.

Teknoloji insanlığın yararına olmalı

Doğru ve bilinçli bir şekilde teknolojiden faydalanılarak insanlık yararına bir şeyler yapılabileceğinin altını çizen Aydemir, bunu bir örnekle açıkladı: “Marina Çukuru var. Dünyanın okyanustaki en derin yeri. İçinde yaşayan canlıların sadece küçük bir kısmı görülebiliyor ve biliniyor. Dalgıçlar basınçtan dolayı daha alta inemiyor. Teknolojiden bu noktada şöyle faydalanılabilir. Dalgıçlar için basınçtan etkilenmeyecek özel bir dalgıç kıyafeti yapılabilir. Dalgıçlar bu sayede daha altlara inerek daha değişik canlı türleri keşfedebilir. Bu canlı türlerinin nesillerinin devamı sağlanabilir. Bu canlılar insanlık yararına kullanılabilir. Bunların türleri ve genetikleri ile insanların birçok hastalığına çare bulunabilir. İçlerinde evrimleşmeye müsait canlılar var. Oradaki ışık çok az olduğu için canlı türleri gözlerini kullanamıyor. Bir süre sonra gözlerinden ödün vererek başka duyularını geliştiriyorlar.”

Teknolojinin geliştirilebilir bir şey olduğundan ve geliştirildiğinde daha iyi sonuçlar görüleceğinden söz eden Can Aydemir, eğitimle teknolojinin birbirinden farklı iki dal olduğunu, harmanlandığı takdirde gelecek nesillere katkıda bulunulacağını vurguladı: “Teknoloji eğitimle birleştiği zaman bizi Atatürk’ün ön gördüğü çağdaş uygarlık seviyesine taşır. Bu seviyede teknolojiyi aktif ve doğru kullanmak ta Mustafa Kemal Atatürk’ün ön gördüğü seviyeyi daha ileriye taşır. Her şey bizlerin elinde.”

Mezun olduktan sonra iş bulmanın kendini ne kadar geliştirdiğinle doğru orantılı olduğunun altını çizen Aydemir, üniversite hayatını sadece derse girerek geçirmediğini, kendini geliştirmeye devam ettiğini söyledi. Yabancı dil bilmenin de bu noktada fayda sağlayacağına dikkat çeken Aydemir, “Ben Bilgisayar Araştırma ve Uygulama Merkezinde stajyer yazılımcı olarak çalıştım. Sadece derslere girmekle yetinmiyorum. Kurduğum bir bilgi platformu var. Projelerim var onlar üzerinde çalışıyorum. Burada dikkat edilecek husus kendini geliştirmek. Mezun olduğumda belki öğretmenlik yapmayacağım ama bilgilerim doğrultusunda bir bilgisayar mühendisinin geldiği noktadan daha iyi yerlere gelebilirim” açıklamalarında bulundu.

Ağlayan çocuğa akıllı telefon

Toplumumuzda teknolojinin bilinçli ve doğru bir şekilde kullanılmadığına dikkat çeken Can Aydemir, bilinçlendirici çalışmaların yeterli olmadığını vurguladı. Yetişkin bir bireyin teknolojiyi nasıl kullanması gerektiğinin bilincinde olması gerektiğini söyleyen Aydemir, aileleri uyardı: “İlk eğitim ailede başlamak zorunda. Özellikle annede başlamak zorunda çünkü çocuk vaktinin çoğunu annesiyle geçiriyor. Aile çocuğu ağladığı zaman eline telefon veriyorsa o çocuk ne kadar atılım yapılırsa yapılsın telefondan uzaklaşmayacaktır.”

Çocukların herhangi bir konuda başarısızlık elde ettiklerinde daha sonra hırslanıp sanal ortamdaki oyunlarla başarı elde etmeye çalıştıkları su götürmez bir gerçek. Teknolojinin bilinçsiz kullanımı ve teknoloji bağımlılığının zararları da bu noktada devreye giriyor. Burada yapılması gerekenin küçük yaştan itibaren çocuğun ve ebeveynlerinin bilinçlendirilmesi olduğunu belirten Can Aydemir, “Küçük bir çocuk bir oyunda bir çatıdan başka bir çatıya atlayacak ama oyunda olduğu için düşme, ölme derdi yok. Başaramazsam tekrar başa döner atlarım düşüncesinde. Ama gerçek hayatta ya düşersem ya başarısız olursam ya ölürsem düşünceleri var. Sanal ortamdaki oyunlar çocuklara bilişsel rahatlık sağladığı için çocuklar bu ortamlarda başarı elde etmeye çalışıyorlar” ifadelerine yer verdi.

En çalışkan kadınlar Karadenizli Paçiler

Meryem Bayraktar

Meryem Yılmaz: “Sabah namazdan sonra sobayı yakmak, çay kesmek, kış için odun kesmek, yaprak etmek, tarla kazmak, ev işi, el işi gibi işlerle uğraşırım.”

Meryem Bayraktar, “Kadınlar çalışmazsa işler kolaylaşmaz. Erkekler işleri önemsemiyor. 3-4 saat çalışırlar sonra kahvehanelere koşarlar. Zavallı Karadeniz kadınları ne yapacak. Bütün evin işleri onlara ait, öbür yandan çay bahçesine gidiyorlar, odun etmek, ot kesmek.”

Abdullah Albayrak

Karadeniz kadını yağmur çamur demeden, yaz kış demeden çalışır. Tembelliği sevmediği, boş durduğunda huzursuz olduğunu herkes bilir. İnatçı, sert, kafasına taktığını yapmadan pes etmez. Çocuklarının eğitimi için hayatını harcarlar. Eğitimli insanlara saygıları ve sevgileri sonsuzdur.

Paçi kelimesi Karadeniz’de yaygın olarak kullanılan bir kelime; Rumcada kız demek. Karadenizli paçiler ana babadan öğrendiği çalışkanlığı miras gibi gelecek nesillere aktarmaya çabalıyorlar.

Çalışkan birisi olduğunu, kendisine zamanın az geldiğini, gününün kısaldığını, imkânı olsa 500 sene daha çalışacağını söyleyen Trabzon Hayrat’a bağlı Gülderen Köyünde yaşayan 75 yaşındaki Meryem Yılmaz, “Sabah namazdan sonra sobayı yakmak, çay kesmek, kış için odun kesmek, yaprak etmek, tarla kazmak, ev işi, el işi gibi işlerle uğraşırım.” sözleriyle gününü özetledi. Çevresindeki kadınları çalışkan bulduğunu, onlara imrendiğini belirten Yılmaz, “Ama tembelleri de var.” dedi. Yılmaz, gençleri de eleştirdi: “Yeni nesil kızlar hiçbir şey etmez. Ev işi yaparlarsa yaparlar başka bir şey yapmazlar. Onlardan bir şey olmaz. Bildikleri süslenmek ve telefonla uğraşmak.”

Meryem Yılmaz

Eskiden her şeyin zor olduğunu ve çok zorluklar çektiğini, şimdi hayatın kolaylaştığını belirten aynı köyden Meryem Bayraktar (50) ise geçmişe nazaran günümüzde işlerin kolaylaştığını anlattı: “Eskiden zorluk vardı. Şimdi çamaşır makinesi var. Yayığımız şu an elektrikle çalışıyor. Eskiden ahşap yayıklar vardı. Kendimiz sallardık ve yağımızı elde ederdik. Öbür yandan eskiden köyde sular akmazdı. Çamaşır makinesi yoktu. Çamaşırını dereye getirip yıkardın. Çocuklarım küçükken çamaşırları yıkamak için hep dereye giderdim. Çocuk bezi yoktu, sabah namazı millet uyurken çocuklarımın bezini yıkamak için dereye giderdim. Eve kaynatam kalkmadan gelmeye çalışırdım. Onların kahvaltısını hazırlayacaktım, çocukların hizmetini yapacaktım. Şimdi kolaylık var. Eskiden çalışmak çok zordu. Şimdi rahatlık var. Çok zorluklar çektim. Şimdi rahatım, istediğimi yaparım. İstediğim vakit çay bahçesine gider, istediğim zaman dinlenirim. Eskiden öyle değildi. Kaynatamlarla birlikte yaşadığımda onların dediği işi yapmayınca gözlerinde kötü oluyordum.”

Karadeniz kadınlarının çok çalışkan olduğunu ve Karadeniz kadınının çalışmazsa işlerin kolaylaşmayacağını belirten Meryem Bayraktar, “Kadınlar çalışmazsa işler kolaylaşmaz. Erkekler işleri önemsemiyor. 3-4 saat çalışırlar sonra kahvehanelere koşarlar. Zavallı Karadeniz kadınları ne yapacak. Bütün evin işleri onlara ait, öbür yandan çay bahçesine gidiyorlar, odun etmek, ot kesmek. Erkekler düşünmez o kadar ince ayrıntıları. Karadeniz kadınının hiç dinlenmeye fırsatı yok. Hiçbir zaman gezip tozamıyoruz.” şeklinde konuştu.

Çalışmak iyidir

Çalışmanın sağlığına iyi geldiğini, çalışmadığında huzursuz olduğunun altını çizen Meryem Bayraktar, gün boyunca neler yaptığını şöyle anlattı:

“Çalışkan birisiyim. Yaz günü en çok çay zamanı bunalıyoruz. Sabah çisesiyle kalkar, namazımı kılar, aç karınla çaylığa giderim. Saat 10’a kadar hiç durmadan çay keserim. Sabah çisesinde çay ıslak olduğu için makasla çay kesmek daha kolaydır. Ayrıca çay daha çok kilo ettiği için kârlı bir iş. Ondan sonra gelir, büyükbaş hayvanların bakımını yaparım. Ben 50 yaşıma geldim. Gençliğimde çay taşıyordum ama şimdi çay taşıyamıyorum. Çayları çocuklarım taşıyor. Çocuklarım kestiğimiz çayları arabaya yükler, çay evine getirir ve satar. Benim çocuklarım hem üniversite okudu hem de bana çay keserek, taşıyarak yardım ettiler. Biz onlara yazın rahatlık vermiyoruz. Tatilini yapamıyorlar. Bazı gençler işleri umursamıyor. Ama kızlarımız genellikle çalışkandır. Çaydan sonra öğleye kadar ev işlerini yaparım. Öğleden sonra ot keser, çay toplarım her türlü iş yaparım. Öbür yandan nisan ayında kabak, mısır, fasulye gibi bitkiler dikerim. Hayvanlardan elde ettiğim süt ürünlerini satar veya başkalarına sevabına yardım ederim. Çalışmak bolluktur. Sağlığın olduktan sonra çalışmak iyidir.”

En çalışkan kadınlar Karadeniz’de

Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu’nun (TÜRKONFED) İş Dünyasında Kadın konulu 2008 raporuna göre, 20-30 yaş grubundaki kadınların işgücüne katılım oranının yüksek olduğu bölgelerin başında Karadeniz geldi. Trabzon, Rize, Artvin Giresun, Gümüşhane’de genç kadınların yüzde 55,4’ü işgücüne katkıda bulunuyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2009 verilerine göre, Karadeniz Bölgesi’nin kırsal kesimlerinde yaşayıp 15 yaşından büyük olan kadınların yüzde 66,5’i ailesine maddi katkıda bulunuyor.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) 2011 verilerine göre (tarım sektörü dahil) Türkiye’de kadınların en fazla çalışma hayatına katıldığı bölgeler yüzde 45.8 ile Kastamonu, Çankırı ve Sinop olurken, ikinci sırayı yüzde 44 ile Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane aldı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2013 verilerine göre, Kadınların işgücüne katılma oranının en yüksek olduğu il yüzde 43,5 ile Artvin olurken en düşük olduğu il ise yüzde 9,7 ile Şırnak oldu.

Suriyeli kızın gözlerinde korku ve endişe

‘Arap Baharı’nın başlamasıyla binlerce insan hayatını kaybetti; birçoğu sakat kaldı; savaş koşullarından kaçmaya çalışan milyonlarca Ortadoğulu da komşu ülkelere sığındı. Mağdurların başını Suriyeliler çekiyor. Ülkelerindeki iç savaş nedeniyle yıllardır mülteci konumunda yaşayan Suriyeliler, ülkelerinde ve ülke dışında zor şartlarda yaşam mücadelesi veriyor. Erzurum’da yüzlerce Suriyeli aile, geçici işler başta olmak üzere birçok sektörde çalışarak geçinmeye çalışıyor. Suriyeli ailelerin çocukları ise genellikle mendil satarak evlerine katkı sağlamaya çalışıyor. Ala da bu çocuklardan biri. Henüz yeni 6 yaşına girmesine rağmen yaşam mücadelesine erken yaşta başlayan Ala, Erzurum’da sokak sokak gezerek mendil satıyor. Fotoğraf karesine yansıyan yüzündeki korku ve endişe savaşın çocuklar üzerindeki etkisinin ne kadar fazla olduğunu gösteriyor.

>> Mücahit Yıldıztaş